

Finantsinspektsiooni aastaraamat 2015

Sisukord

1.	Juhatuse pöördumine	4
2.	Juhatuse kinnitus	6
3.	Finantsinspeksiooni ülevaade ja tegevuse strateegia	8
4.	Finantsinspeksiooni tegevusaruanne	12
5.	Finantsinspeksiooni järelevalveline ja kriisilahenduse tegevus	18
6.	Kapitalijärelevalve	26
7.	Teenusejärelevalve	32
8.	Kriisilahendus	40
9.	Õiguskeskkond	44
10.	Rahvusvaheline koostöö	50
11.	Finantsinspeksiooni 2015. aasta tulude-kulude aruanne	56
12.	Audiitori aruanne	66

1. Juhatuse pöördumine

Hea lugeja!

Eesti finantssektori seis oli 2015. aastal hea. Finants-turgude tunnetatud süsteemse riski tase oli madal. Euroopa Liidus liikus teravik õigusloomelt rakendamise etappi. Finantsinspektsioon astus samme riskide ärahoidmiseks ja kahjulike tagajärgede kõrvaldamiseks. Alustasime väikekrediidiandjate litsentseerimist, käivitasime kriisilahendamise funktsiooni ja kinnitasime uue strateegia tulevateks aastateks.

Euroopa Liidus tervikuna oli 2015. aastal turgude tunnetatud süsteemne risk madal. Peamised riskid seisnesid riikide võlakooormuses, pankade madalas kasumlikkuses, krediidituru heterogeensuses, kiiresti tõusvates kodukinnisvara hindades ja madala intressikeskkonna mõjus. Eesti mõõtmel tuli riskina käsitleda finantsturgude poolt Põhjala majanduse ja pankade riskide potentsiaalset ümberhindamist, mis realiseerudes oleks suurendanud pankade rahastamis- ja likviidsusrisiki. Sissetulekute kasvu ja madalate intressimäärade tõttu püsis risk Eesti kinnisvara hindade tõusu kiirenemiseks. Jälje jättis pingestunud välispoliitiline olukord.

Finantsinspektsiooni tegevuses oli 2015. aastal keskel kohal krediidiandjate ja -vahendajate tegevusloataotluste menetlemine.

Euroopa Liidu regulatiivne tsunami liikus kehtestamise faasist järk-järgult rakendamise etappi. Pankade kapitaliregulatsioonis oli toimunud oluline muudatus uue põhjaliku ja riskitundliku kapitalinõuete direktiivi ja otsekohalduva määruse ning sellega kaasnevate arvukate õigusaktide vastuvõtmisega. Alates 1. jaanuarist 2016 võeti Eesti õigusesse üle Euroopa Liidu riskitundlikud normid kindlustuse valdkonnas. Jõustusid väärt-paberituru infrastruktuuri reguleerivad sätted, investeerimisfondide käsitlevad uued normid, harmoniseeriti finantsteenuste vahendamist reguleerivaid sätteid, algatati finantssektori turvavõrku puudutavaid initsiatiive ja reforme. Jõustus uus makseteenuste raamistik ning Eesti krediidiandjate ja -vahendajate seadus.

Eesti finantssektori seis oli 2015. aastal hea. Eesti panganduskeskne finantsturg oli endiselt kontsentreerunud ja filiaalide turuosa suur. 2015. aastal võis märgata kõrgeenenud soovi siseneda Eesti reguleeritud finantsturule kas tegevusloa taotlemise, ettevõtte või olulise osaluse omandamisega. Mõned finantsvahendajad muutsid Eesti turul tegutsemise strateegiat. Krediidiasutuste poolt antud laenuade maht kasvas ja laenuportfelli kvaliteet püsis heal tasemel ning hoiuste maht suurenes. Mitteresidentidest klientide osakaal kogu kliendibaasis liikus vähenemise suunas. Investeeringufondid kasvasid peamiselt kohustuslike pensionifondide kasvu tulemusena. Kindlustussektori näitajad olid üldiselt head.

Finantsinspektsioon järelevalveasutusena astus samme riskide ärahoidmiseks ja kahjulike tagajärgede kõrvaldamiseks. Reguleeritud finantsvahendajatel säilisid inspektsiooni suunamisel piisavad kapitalipuhvrid ning tegevus organisatsiooni korraldamisel ja teenuste osutamisel üldjoontes lähtus sektori seadustest. Üksikud riskid neis valdkondades realiseerusid, kuid Finantsinspektsioon hoidis koos turuosalisega või meetmete võtmise kaudu ära või kõrvaldas selliste olukordade laiemat kahjuliku mõju.

Meie tegevuses olid 2015. aastal keskel kohal ka arvukad ning kohati keerukad krediidiandjate ja vahendajate tegevusloamenetlused. Arvestades rahvusvahelist arengut jätkus põhjalik töö rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise valdkonnas. Kindlustusturul võis täheldada intensiivset dialoogi kindlustusandjate ja maaklerite vahel, muu hulgas teenuse eest tasumise õigusliku käsitluse teemal.

Finantsinspektsiooni tegevuse kohta esitatud kaebuste alusel algatatud kohtumenetlustes lahenesid inspektsiooni ja finantsturu õiguspärase toimimise kasuks mitmed olulised küsimused. Euroopa Liidu kohus langetas otsuse, milles piiritles Euroopa järelevalveasutustele liikmesriikide finantsjärelevalvete tegevuse kohta kaebuste esitamise õigust.

Finantsinspektsioon alustas saneerimisfunktsiooni ülesehitamist ja selle lülitamist euroala kriisilahenduse süsteemi, samuti jätkas pankade kapitalijärelevalve tegevuste lõimimisega euroala pangandusjärelevalvesse. Mehitati krediidiandjate ja vahendajate järelevalveülesannete täitmise üksus. Jätkati head koostööd Eesti Panga, Rahandusministeeriumi ja õiguskaitseasutustega. Inspektsioon abistas Tagatisfondi tema ülesannete täitmisel.

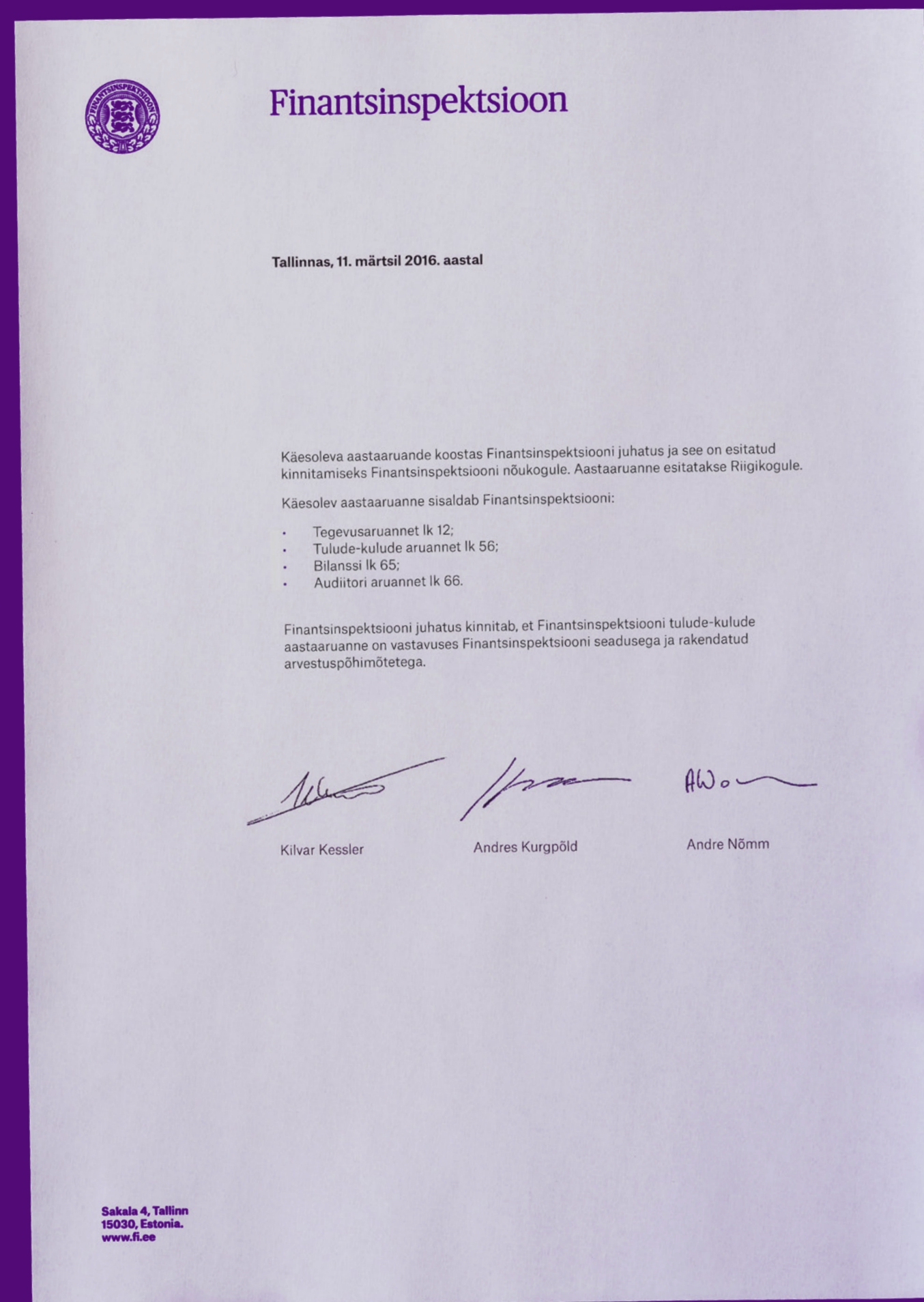
Finantsinspektsiooni nõukogu kinnitas uue strateegia aastateks 2016–2018. Strateegia kujundamisel võttis inspektsioon aluseks eelmiste strateegiate koostamise ja täitmise kogemuse. Samuti asjaolu, et arvestada tuleb Euroopa Liidu ja Eesti seadusest tulevate ülesannete täitmisega ja peamiste partnerite strateegiatega.

Strateegia koostamisel sõeluti välja kesksed finantssektori riskid: regulatsioonide laavin ja finantsvahendajate suutlikkuse kohandada organisatsiooni vastavaks uutele nõuetele; uuenedud pankade kapitalijärelevalve arhitektuuri rakendamine; ärikatkestused ja nende seotus infotehnoloogia, telekommunikatsiooni ja elektrienergia toimepidevusega ning tegevuse sõltuvus edasiandmisest; uute tulijate juhtimise ja organisatsiooni kvaliteet, kapitali päritolu, teatud subjektide õiguskõrrele ja äärmuslike riskis; laiemalt levinud toodete väärarv, kliendi tundmise nõuete täitmine ja nendega seonduvad organisatsioonilised lahendid; finantsvahendajate tegevuses olevad huvide konfliktid.

Strateegiliste valikute kohaselt seisame hea selle eest, et finantsvahendajatel on ausad juhised, selge juhtimine ja jätkusuutlik tegevus. Hoolitseme, et reguleeritud finantsturul on kaalutletult projekteeritud, läbipaistvad ja vastutustundlikult müüdnud tooted, et finantsvahendajatel oleksid piisavad kontrollid, mis vähendavad terroristide ja muude kurjategijate võimalusi ära kasutada finantsüsteemi. Finantsinspektsioon töötab igale pangale välja plaani, mis aitab kaasa selle panga tõsise kriisi lahendamisele. Vajadusel analüüsime potentsiaalseid järelevalvevaldkondi, nõustame finantsturuvõrgu tõhustamist ja käsitleme finantsinnovatsiooniga kaasnevaid võimalusi ja riske. Finantsinspektsioon lõimub euroala pangandusjärelevalvega ja kriisilahenduse süsteemiga.

Tegutseme oma ülesannete täitmisel riskipõhiselt, seisame proportsionaalsuse ja ühetaolisuse eest, hoiame elutervelt konservatiivset joont ja saavutame tulemuste.

2. Juhatusse kinnitus

3. Finantsinspektsiooni ülevaade ja tegevuse strateegia

Alates 2015. aastast täidab Finantsinspektsioon lisaks järelevalveasutusele ka kriisilahendusasutuse ülesandeid.

Finantsinspektsioon on autonoomse pädevuse ja eelarvega finantsjärelevalve ja kriisilahenduse asutus, mis tegutseb Eesti riigi nimel ja on oma otsustes sõltumatu. Finantsinspektsiooni tegevuse rahastamise allikas on finantsjärelevalvesubjektide makstavad järelevalvetasud ja menetlustasud.

Finantsinspektsioon kuulub Euroopa ühtsesse järelevalvemehhanismi (Single Supervisory Mechanism, SSM), mis teostab alates 2014. aasta novembrist kapitalijärelevalvet Euroopa mõistes oluliste pankade ja nende kontsernide üle. Finantsinspektsioon kuulub Euroopa ühtsesse kriisilahenduskorda (Single Resolution Mechanism, SRM) ja vastavasse nõukokku.

Finantsinspektsiooni tegevust kavandab ja kontrollib Finantsinspektsiooni nõukogu. Nõukogu koosneb kuuest liikmest ning nõukogu esimees on Eesti Vabariigi rahandusminister.

Finantsinspektsiooni tööd juhib kolmeliikmeline juhatus, kes kollektiivse juhtimisorganina langeb otsuseid häälteenamuse alusel. Juhatus tegevust juhib juhatus esimees.

Finantsinspektsiooni järelevalveline tegevus jaguneb turu- ja teenusejärelevalve ning kapitalijärelevalve tegevuseks. Kapitalijärelevalve töö fookuses on finantsasutuste riskide ja tegevuse jätkusuutlikkuse analüüs. Turu- ja teenusejärelevalve eesmärk on tagada finants-teenuste läbipaistvus, usaldusväärsus ja efektiivsus.

Alates 2015. aastast täidab Finantsinspektsioon lisaks järelevalveasutusele ka kriisilahendusasutuse ülesandeid. Kriisilahenduse peamine eesmärk on vältida krediidiasutuste võimalikust maksejõuetusest tulenevaid negatiivseid mõjusid finantsstabiilsusele, kaitstes ühtlasi avaliku sektori, hoiustajate, investorite ja teiste klientide vahendeid, ning tagada krediidiasutuste kriitiliste funktsioonide katkematu täitmine.

3.1. Finantsinspektsiooni strateegia 2016-2018

Kapitalijärelevalves keskendume lõimumisele Euroopa ühtse järelevalvemehhanismiga.

Teenusejärelevalves keskendume finantsteenuste ja -toodete elutsüklile.

Kriisilahendamises keskendume lõimumisele Euroopa ühtse kriisilahenduskorraga.

A. Kaemus

Oleme mõjus asutus.

B. Kutsumus

Hoiame usaldust finantsturu vastu, tehes avalikes huvides finantsjärelevalvet ja lahendades finantskriise.

C. Väärtused

Kindlalt. Professionaalselt.

D. Strateegilised valikud

Kapitalijärelevalves keskendume lõimumisele Euroopa ühtse järelevalvemehhanismiga, rõhuasetusega koostööle Eesti Pangaga. Lisaks keskendume ühingujuhtimisele, rõhuasetusega juhtide sobivusel, sisekontrolli süsteemil, ärikestlikkusel ja edasiandmisel ning aruandluse õigsusel.

Teenusejärelevalves keskendume finantsteenuste ja -toodete elutsüklile, rõhuasetusega rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisel, teenuste ja toodete väljatöötamise kontrollil ja avaldatava teabe õigsusel.

Kriisilahendamises keskendume lõimumisele Euroopa ühtse kriisilahenduskorra ja nõukoguga, samuti kriisilahenduskavade koostamisele.

Elanike teadlikkuse edendamisel keskendume järelevalve ja kriisilahendamise funktsioonide toetamisele, andes tarbijatele aktuaalsete teemade kohta infot (parem arusaadavus finantsteenustest), signaliseerides seeläbi kutselistele turuosalistele head tava finantsturul (teenuste vastutustundlikum pakkumine).

Panustame Eesti finantskriisi lahendamise institutsionaalse raamistiku analüüsimisse ja optimeerimisse; võimalike uute järelevalvevaldkondade analüüsimisse; finantsinnovatsiooni seiramisse.

E. Põhimõtted ülesannete täitmisel

Rakendame reegleid riskipõhiselt, saavutades tulemuse ja vajadusel avalikustades oma tegevuse. Osaleme normide loomisel, lähtudes ühetaolisusest ja proportsionaalsusest, seistes ülesannete täitmiseks vajaliku saavutamise eest ja toetades kaasamist. Panustame rahvusvahelisse koostöösse aktiivselt ja oma väärtusi näitavalt ning keskendudes Eestile olulistele teemadele. Edendame elanike teadlikkust, teavitades regulaarselt, sihipäraselt ja lihtsalt oma tegevusest ning finantsturust ja -teenustest.

4. Finantsinspektsiooni tegevusaruanne

Nõukogu

Finantsinspektsiooni nõukogusse kuulusid 31. detsembri 2015 seisuga:

Esimees:
Sven Sester, rahandusminister

Liikmed:
Ardo Hansson, Eesti Panga president;
Madis Müller, Eesti Panga asepresident;
Veiko Tali, Rahandusministeeriumi kantsler;
Valdo Randpere, Riigikogu liige;
Aivo Adamson, Starman AS-i juht.

Nõukogu otsused

- 2015. aastal toimus kokku neli nõukogu koosolekut.
- Nõukogu kinnitas 2014. aasta aruande ja arvas 2014. aruandeaasta tulemi summas 2 310 559,72 eurot Finantsinspektsiooni reservi.
- Nõukogu kinnitas Finantsinspektsiooni strateegia aastateks 2016–2018.
- Kuivõrd Finantsinspektsioonist sai 2015. aastal ka kriisilahendusasutus, kinnitas nõukogu Finantsinspektsiooni kriisilahendamise ja järelevalve funktsiooni vahelise huvide konfliktide juhtimise ja teabe vahetamise alused.
- Samuti kinnitas nõukogu inspektsiooni 2016. aasta eelarve summas 6 338 000 eurot ja finantsasutuste 2016. aasta järelevalvetasu mahuosa määrad, mis vastavalt seadusele kehtestati rahandusministri määrusega.

Juhatuse tegevus

2015. aastal toimus 54 juhatuse koosolekut, kus juhtimise ja inspektsiooni kohustuste täitmisega seonduvaid otsuseid langetati 177 korral ning haldusotsuseid tehti 154, sealhulgas kaheksa ettekirjutust.

Finantsinspektsiooni organisatsioon

Finantsinspektsioonis töötas 2015. aasta lõpu seisuga 84 inimest, sealhulgas kolmeliikmeline juhatus. Organisatsioon koosneb kolmest eraldi äriühinist: kapitalijärelevalve, teenusejärelevalve ja kriisilahenduse funktsioon. Neid toetavad tugi- ja kontrollifunktsioonid nagu avalikussuhted ja tarbijaharidus, õigusvaldkond, aruandlus, personali- ja koolitusfunktsioon, rahvusvaheliste suhete koordineerimine, siseaudiitor, infotehnoloogia, raamatupidamisarvestus ja sekretariaat.

Finantsinspektsiooni organisatsioon koosneb kolmest äriühinist: kapitalijärelevalve, teenusejärelevalve ja kriisilahenduse funktsioon.

Efektiivsuse ning turuosaliste ühetaolise käsitlemise eesmärgil korraldas Finantsinspektsioon 2015. aastal organisatsiooni töö ümber selliselt, et järelevalvesubjektide sobivusmenetlustega tegeleb alates augustist tsentraalselt õigusosakond, samuti toimub sunni rakendamine keskselt ühes struktuuriüksuses. Lisaks moodustati inspektsioonis finantskriisilahendusasutuse ülesannete lisandumise tõttu saneerimisosakond.

Arvestades krediidiandjate ja vahendajate seadusest tulenevaid uusi ülesandeid Finantsinspektsioonile, muudeti ja täiendati osade struktuuriüksuste vastutusaldkondi ja tööülesandeid. Kuna infotehnoloogia ja aruandluse valdkonnad on läbipõimunud, otsustati mõlema juhtimine koondada kapitalijärelevalve valdkonda alates jaanuarist 2016.

4.1. Personalipoliitika

Uute funktsioonide lisandumine 2015. aastal tõi kaasa vajaduse suurendada Finantsinspektsiooni töötajaskonda. Inspektsiooni töötajate arv kasvas ning 31. detsembri 2015 seisuga oli Finantsinspektsioonis 84 töötajat. Neist 32% on mehed ja 68% naised. Keskmine vanus on 37 aastat ning tööstaaž 9,2 aastat. 2015. aasta jooksul lahkus töölt seitse töötajat ja asus tööle 19 uut töötajat.

Töötajaskonnast moodustavad suurima osa juristid ja finantsala spetsialistid (analüütikud, audiitorid). Kõigil inspektsiooni töötajatel on kõrgharidus.

Finantsinspektsiooni töötajad täiendasid end aasta jooksul koolitustel 230 korral, millest 20% toimus välisriigis. Suurima osa moodustasid järelevalvealased koolitused, samuti keeleõpe. Väliskoolituse kulu oli 2015. aastal keskmiselt 927 eurot, kohaliku koolituse kulu 133 eurot töötaja kohta.

4.2. Siseaudiitori tegevuse kokkuvõte

Finantsinspektsiooni siseauditi missioon on kasvatada ja hoida organisatsiooni väärtust, tagades riskipõhise ja objektiivse kindluse andmise, nõuanded ning ter-vikvaate.

Siseaudiitor läheneb siseauditi tööle riski-, vastavus- ja ülevaatepõhiselt. Siseaudiitor on oma tegevuse ulatuse kavandamisel ja läbiviimisel ning tulemustest teavitamisel organisatsioonis ja töökorralduses ise-seisev ja sõltumatu. Siseaudiitor sai täita oma ameti-ülesandeid 2015. aastal sõltumatult ja objektiivselt.

Siseaudiitori hinnangul oli nõukogu ja juhatuse otsuste täitmise distsipliin hea ning inspektsiooni juhtimis- ja kontrollisüsteem toimis.

Siseaudiitor juhindus oma tegevuse kavandamisel ja korraldamisel siseaudiitorite eetikakoodeksist „The Institute of Internal Auditors“ ja kutsetegevuse alus-põhimõtetest.

Siseaudiitori hinnangul oli nõukogu ja juhatuse otsuste täitmise distsipliin 2015. aastal hea ning inspektsiooni juhtimis- ja kontrollisüsteem toimis olulises ulatuses põhjendatud ootuste kohaselt.

Siseaudiitori hinnangul suhtusid Finantsinspektsiooni töötajad huvide konflikti ennetamisse küllaldase vastutustundega ja huvide konflikti ennetamise meetmed toimisid inspektsioonis seaduses sätes-tatud nõuete kohaselt.

Finantsinspektsiooni struktuur 31.12.2015 seisuga

Priit Kiilmaa,
kapitalijärelevalve
divisjoni juht

Helene Trušina,
regulatsioonide
ja aruandluse
divisjoni juht

Andres Kurgpõld,
juhatuse liige

Kilvar Kessler,
juhatuse esimees

Andre Nõmm,
juhatuse liige

Kristjan-
Erik Suurväli,
turujärelevalve
ja sunni
divisjoni juht

Anneli Kivimägi,
siseteenuste
osakonna
assistent

Hannes Oja,
finantsteenuste
järelevalve
divisjoni juht

Siim Tammer,
õigusosakonna
juht

Livia Vosman,
kommunikatsiooni-
juht

Piia Avaste,
rahvusvahelise
koostöö koordinaator

Stina Mander,
rahvusvahelise
koostöö koordinaator

Lilja Normak,
personali- ja
koolitusjuht

Raivo Linnas,
siseaudiitor

Riin Heinaste,
saneerimis-
osakonna juht

5. Finantsinspektsiooni järelvalveline ja kriisilahenduse tegevus

5.1. Finantsturule sisenemised ja väljumised, isikute sobivuse hindamine

Finantsinspektsoon väljastas 2015. aastal ühe krediidiasutuse tegevusloa, ühe makseasutuse tegevusloa, ühe rahasiirde teenuse osutamise loa ning kaks tegevusluba tarbijakrediidi andmiseks. Lisaks väljastas inspektsoon ühele fondivalitsejale täiendava tegevusloa investeerimisteenuse osutamiseks ning ühe makseasutuse täiendava tegevusloa. Ühtlasi tunnistas inspektsooni juhatus aasta jooksul kehtetuks ühe investeerimisühingu tegevusloa, ühe fondivalitseja tegevusloa ning ühe makseasutuse tegevusloa.

Finantsinspektsoon keeldus tegevusluba andmast kahele ettevõtjale. Kuue tegevusluba taotlenud ettevõtja puhul jäeti taotlused läbi vaatamata, kuivõrd Finantsinspektsoonile esitatud dokumentides oli oluliselt puudusi.

Finantsinspektsoon teostas 2015. aastal üle 180 isiku sobivusmenetluse, mille käigus kontrolliti isikute vastavust seaduse nõuetele ja sobivust finantssektoris. Finantssektoris tegutsevad isikud peavad vastama seaduse nõuetele ja olema laitmatu mainega.

Sektor ja äriühing	Finantsinspektsooni juhatuse otsus
KREDIIDIASUTUSED	
Cofi AS (hilisema ärinimega Inbank AS)	Väljastati krediidiasutuse tegevusluba
INVESTEERIMISÜHINGUD	
Evli Securities AS	Tunnistati kehtetuks investeerimisühingu tegevusload
FONDIVALITSEJAD	
AS EEREIF	Tunnistati kehtetuks fondivalitseja tegevusluba
AS Trigon Asset Management	Väljastati fondivalitseja täiendav tegevusluba investeerimisteenuse osutamiseks, milleks on kliendi jaoks fondi osakute või aktsiate hoidmine
MAKSEASUTUSED	
Tavid AS	Tunnistati kehtetuks makseasutuse tegevusluba
AS Elementare (hilisema ärinimega AS Pocopay)	Väljastati makseasutuse tegevusluba
IIZI Kindlustusmaakler Aktsiaselts	Tunnistati kehtetuks rahasiirde teenuse osutamise luba
TransferFast OÜ	Väljastati rahasiirde teenuse osutamise luba
GFC Good Finance Company AS	Väljastati makseasutuse täiendav tegevusluba maksevahendite ja makseinstrumentide väljastamiseks ja omandamiseks
KREDIIDIANDJAD	
Finora Capital OÜ	Väljastati tegevusluba tarbijakrediidi väljastamiseks Täiendavalt sai Finora Capital OÜ loa anda laene elamukinnisvara ostmiseks, renoveerimiseks või ehitamiseks
IPFDigital OÜ (kaubamärgid Credit24 ja Sving)	Väljastati tegevusluba tarbijakrediidi väljastamiseks

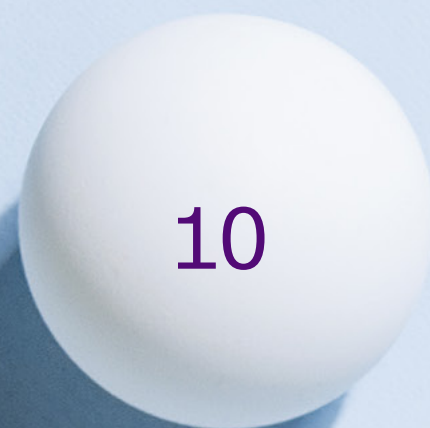
5.2. Investeerimis- ja pensionifondide registreerimine, tingimuste muudatused ja muud menetlused

Finantsinspektsoon teostas 2015. aastal üle 180 isiku sobivusmenetluse, mille käigus kontrolliti isikute vastavust seaduse nõuetele ja sobivust finantssektoris.

Finantsinspektsooni juhatus registreeris 2015. aastal kahe uue lepingulise investeerimisfondi tingimused ning kooskõlastas ühe aktsiaseltsina asutatud investeerimisfondi loomise. Lisaks registreeris inspektsoon aasta jooksul kümne fondi tingimuste muudatused, kolmel korral kooskõlastati aktsiaseltsina asutatud investeerimisfondide põhikirjade muudatused, anti välja üks fondide ühinemise luba ning üks luba fondide piiriüleseks ühinemiseks. 2015. aastal likvideeriti üks investeerimisfond.

Lisaks registreeris Finantsinspektsoon investeerimisfondide seaduse § 81 alusel ühe väljaspool investeerimisfondide seadust asutatud fondi valitseva isiku: AS Etalon Varahaldus.

Investeerimis- ja pensionifondid	Finantsinspektsooni juhatuse otsus
GPF Energy Fund	Registreeriti lepingulise investeerimisfondi tingimused
FB Opportunity Fund	Registreeriti lepingulise investeerimisfondi tingimused
Eften Real Estate Fund III AS	Kooskõlastati aktsiaseltsina asutatud investeerimisfondi asutamine
BPT Baltic Opportunity Fund	Registreeriti fondide tingimuste muudatused
Trigon Arenevate Turgude Finantssektori Fond	Registreeriti fondide tingimuste muudatused
Trigon Balti Fond	Registreeriti fondide tingimuste muudatused
Trigon Uus Euroopa Fond	Registreeriti fondide tingimuste muudatused
Trigon Venemaa Top Picks Fond	Registreeriti fondide tingimuste muudatused
Luka Adriatic Property Kinnisvarafond I	Registreeriti fondide tingimuste muudatused
SEB Ida-Euroopa Võlakirjafond	Registreeriti fondide tingimuste muudatused
Nordea Pensions AS hallatavad kohustuslikud ja vabatahtlikud pensionifondid	Registreeriti fondide tingimuste muudatused
LHV Varahaldus AS hallatavad kohustuslikud ja vabatahtlikud pensionifondid	Registreeriti fondide tingimuste muudatused
Swedbank Investeerimisfondid AS hallatavad kohustuslikud ja vabatahtlikud pensionifondid	Registreeriti fondide tingimuste muudatused
EfTEN Kinnisvarafond AS	Kooskõlastati aktsiaseltsina asutatud investeerimisfondide põhikirjade muudatused
EfTEN Kinnisvarafond II AS	Kooskõlastati aktsiaseltsina asutatud investeerimisfondide põhikirjade muudatused
EfTEN Real Estate Fund III AS	Kooskõlastati aktsiaseltsina asutatud investeerimisfondide põhikirjade muudatused
Trigon Arenevate Turgude Finantssektori Fond	Väljastati luba ühinemiseks Trigon Venemaa Top Picks Fondiga
LHV Pärsia Lahe Fond	Väljastati luba piiriüleseks ühinemiseks Luksemburgi Suurhertsogiriigis asutatud eurofondiga SEF - LHV Persian Gulf Fund
East Timberland Fund I	Väljastati luba investeerimisfondi likvideerimiseks

10

korral

registreeriti fondide
tingimuste muudatused

1

korral

anti välja fondide
ühinemisluba

2

korral

registreeriti
uute lepinguliste
investeeringufondide
tingimused

1

korral

registreeriti
väljaspool
investeeringufondide
seadust asutatud
fondi valitsev isik

1

korral

anti välja luba
piiriüleseks ühinemiseks

3

korral

kooskõlastati
aktsiaseltsina asutatud
investeeringufondide
põhikirjade muudatused

1

korral

kooskõlastati
aktsiaseltsina asutatud
investeeringufondi loomine

1

korral

investeeringufond
likvideeriti

5.3. Kindlustusvahendajate nimekirja kandmine ja nimekirjast kustutamine

Finantsinspeksioon kandis 2015. aastal kindlustusvahendajate nimekirja kolm uut kindlustusmaaklerit.

Eestis tegutsevad kindlustusvahendajatena kindlustusmaaklerid ja -agendid. Kindlustusmaakler esindab kindlustusvõtja huve. Kindlustusagent esindab kindlustusseltsi huve, vahendades kindlustusandja teenuseid. Kindlustusagendi kannab kindlustusagentide nimekirja kindlustusselts, keda agent esindab. 2015. aastal kandis Finantsinspeksioon kindlustusvahendajate nimekirja kolm kindlustusmaaklerit ning nimekirjast kustutati samuti kolm kindlustusmaaklerit.

Kindlustusvahendajad	Finantsinspeksiooni juhatuse otsus
1 Kindlustusmaakler OÜ	Kanti kindlustusvahendajate nimekirja
Pro Kindlustusmaakler OÜ	Kanti kindlustusvahendajate nimekirja
Northern1 Insurance Solutions Kindlustusmaakler OÜ	Kanti kindlustusvahendajate nimekirja
Insurance Broker Services OÜ	Kustutati kindlustusvahendajate nimekirjast
RW Kindlustusmaakler OÜ	Kustutati kindlustusvahendajate nimekirjast
BBS Kindlustusmaakler OÜ	Kustutati kindlustusvahendajate nimekirjast

Kindlustusvahendajad Eestis	Arv 31.12.2015 seisuga	Arv 31.12.2014 seisuga
Kindlustusmaaklerid	39	39
Kindlustusagendid	399	460
Välismaiste kindlustusmaaklerite filiaalid	6	6

5.4. Eesti turuosalised piiriülese finantsteenuste pakkujana

Finantsinspeksioon väljastas 2015. aastal kahele makseasutusele loa sihtriikides tegutsemiseks vastavate agentide kaudu. Üks makseasutus sai õiguse osutada piiriüleseid teenuseid neljas Euroopa Liidu liikmesriigis. Lisaks said loa pakkuda piiriüleseid teenuseid kaks kindlustusvahendajat ja üks krediitdiasutus.

Sektor ja äriühing	Finantsinspeksiooni juhatuse otsus
Makseasutused	
AS Eurex Capital	Väljastati luba piiriülese teenuse osutamiseks (sihtriik Läti Vabariik)
AS Talveaed	Väljastati luba piiriülese teenuse osutamiseks (sihtriik Läti Vabariik)
AS Pocopay	Väljastati luba piiriülese teenuse osutamiseks (neljas EL-i riigis)
Kindlustusvahendajad	
Northern1 Insurance Solutions Kindlustusmaakler OÜ	Väljastati luba piiriülese teenuse osutamiseks (kõik Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigid)
Toyota Baltic AS	Väljastati luba piiriülese teenuse osutamiseks piiriülese kindlustusagendina (sihtriik Leedu Vabariik)
Versobank AS	Väljastati luba piiriülese teenuse osutamiseks (erinevad pangandusteenused piiriülese pakkujana, sihtriigiks 25 Euroopa Majanduspiirkonna riiki)

5.5. Filiaalide asutamisvabadus

Finantsinspeksioon väljastas 2015. aastal neli filiaali asutamise luba.

2015. aastal andis Finantsinspeksioon filiaalide asutamise loa kahjukindlustusseltsidele AB Lietuvos Draudimas ning Compensa Vienna Insurance Group UADB. Samuti anti luba asutada makseasutus Kortaccept Nordic AB Eesti filiaal. LHV Pank AS sai loa asutada filiaal Läti Vabariigis.

5.6. Piiriülene finantsteenuste pakkumine Eestis

Teistes Euroopa Liidu liikmesriikides Euroopa Liidu õiguse alusel tegevusluba omavad finantsasutused ei pea Eestis finantsteenuste pakkumiseks taotlema Finantsinspeksioonilt tegevusluba. Piiriüleste teenuste osutamist võib alustada pärast seda, kui Euroopa Liidu teise liikmesriigi pädev järelevalveorgan on teavitanud Finantsinspeksiooni finantsasutuse soovist pakkuda Eestis teenuseid ning edastanud Finantsinspeksioonile seaduses nõutud andmed. 2015. aastal piiriüleste teenuste pakkujate arv Eestis kasvas.

Piiriüleste teenuste pakkujad Eestis ¹	Arv 31.12.2015 seisuga	Arv 31.12.2014 seisuga
Pangateenused	311	302
Investeeringisteenused	1692	1639
Kahjukindlustusteenused	477	459
Elukindlustusteenused	92	103
Kindlustusmaakleri teenused	988	933
Kindlustusagendi teenused	1452	1450
Fondivalitsemisteenused	58	43
Investeeringisfondid	125	110
E-raha teenused	73	47
Makseteenused	271	215

¹ Vastavalt kindlustusvahenduse direktiivile (2002/92/EC) pakuvad kindlustusvahendajad piiriülest teenust lihtsustatud korras, mille kohaselt ei pea kindlustusvahendaja enne teenuse osutamist sellest teavitama sihtriiki. Seega käesolevas tabelis esitatud andmed hõlmavad üksnes neid kindlustusvahendajaid, kes on teenuse osutamisest Finantsinspeksiooni teavitanud.

6. Kapitalijärelevalve

6.1. Krediidiasutused

Euroopa õigusaktide mõistes oluliste Eesti krediidiasutuste üle teostavad järelevalvet ühtsed järelevalverühmad (Joint Supervisory Team, JST), mis koosnevad Euroopa Keskpanka ja Finantsinspektsiooni spetsialistidest. Eestis loetakse olulisteks krediidiasutusteks SEB Panka ja Swedbanki. 2015. aastal oli ühtsete järelevalverühmade ülesandeks järelevalvealane läbivaatamine ja hindamine (Supervisory Review and Evaluation Process, SREP) ning ühisotsuste ettevalmistamine kapitali- ja likviidsuse adekvaatsuse vallas.

2015. aastal kontrollisid ühtsed järelevalverühmad ja Finantsinspektsioon ka aasta varem toimunud põhjaliku hindamise raames leitud puuduste kõrvaldamist. Lisaks koostasid ühtsed järelevalverühmad erinevaid riskikaardistusi ja analüüse, samuti tegid sise-mudelite menetlusi ja sobivusmenetlusi ning ühtse järelevalvemehhanismi raames ühtseid teemaanalüüse kõikidele euroala olulistele krediidiasutustele. Ühtsete järelevalverühmade liikmed osalesid ka Skandinaavia pankade järelevalvekolleegiumite töös, kus keskenduti peamiselt panga tegevusega seotud riskidele, aga ka uutest õigusaktidest tulenevatele tegevustele ja menetlustele, näiteks finantsseisundi taastamise kavade esialgsele hindamisele.

Eesti teiste pankade üle teostab järelevalvet Finantsinspektsioon, teavitades olulisemast arengust, tegevustest ja otsustest Euroopa Keskpanka. 2015. aastal anti Euroopa Kesk pangale ülevaade väikepankade ärimudelitest ja riskiprofiilidest ning Finantsinspektsiooni peamistest järelevalvetegevustest.

Finantsinspektsioon koostas iga-aastase järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi raames analüüsi kõikide krediidiasutuste riskiprofiili ning kapitali ja likviidsuse vajaduse ja piisavuse kohta. Järelevalvealasele läbivaatamisele ja hindamisele kuulub keskmiselt kolm kuni üheksa kuud. Selle aja jooksul toimub arvukalt kohtumisi krediidiasutuste esindajatega kõikide olulisemate riskivaldkondade vallas (5–10 valdkonda igast krediidiasutusest). Samuti töötatakse protsessi jooksul läbi ligi 400 lk materjale ja analüüse iga krediidiasutuse kohta. Finantsinspektsiooni töötajad koostavad põhjalikud analüüsid iga krediidiasutuse riskiprofiili kohta, arvestades järelevalvelistes aruannetes kajastatud infot, krediidiasutuse siseraporteid ja finantsprognose.

Riskide analüüsi täiendab Finantsinspektsioon järelevalveliste stressitestidega iga krediidiasutuse suhtes. Lisaks töötatakse läbi krediidiasutuste peamised sisekorrad ning sisemised juhtimisaruanded. Selleks küsib Finantsinspektsioon krediidiasutuselt igal kvartalil siseraporteid ning järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise jaoks ülevaateid sisekordade uuenduste kohta. Järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi tulemusena koostas Finantsinspektsioon iga krediidiasutuse kohta 50-leheküljelise raporti, kus anti hinnang krediidiasutuse kohta 33 eri valdkonnas. Samuti sisaldasid need raportid Finantsinspektsiooni hinnangut krediidiasutuse kapitali- ja likviidsusvajadusele.

Eestis tegutsevate oluliste välisriigi krediidiasutuste filiaalide kohta koostas Finantsinspektsioon riskihinnangud, mis esitati koduriigi järelevalveasutusele sisendina konsolideerimisgrupi järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise jaoks.

Järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi raames võib Finantsinspektsioon määrata krediidiasutusele täiendava nn teise taseme kapitalinõude, juhul kui regulatiivne ehk esimese taseme kapitalinõue ei ole piisav, et katta konkreetse krediidasutuse tegevusest tulenevaid riske. Väikepankade täiendavaks kapitalinõudeks kujunes 2015. aastal 62,4 miljonit eurot. Teise taseme kapitalinõue on väikepankade puhul 35,4% võrra suurem kui esimese taseme ehk regulatiivne kapitalinõue. Suurpankade täiendavaks kapitalinõudeks oli 132 miljonit eurot ning nende teise taseme kapitalinõue oli 26,5% võrra suurem kui regulatiivne kapitalinõue.

Nii nagu varasematel aastatel tegi Finantsinspektsioon ka 2015. aastal kapitalijärelevalves kvartaalseid riskianalüüse. Sajaleheküljeline kvartaalne riskianalüüs koosneb sektorite kvartalitulemuste ja riskide analüüsist, lisaks koostatakse eraldi hinnang igale krediidiasutusele ja kindlustusseltsile. Krediidiasutuste vallas olid 2015. aastal kvartalialalüüsi raames Finantsinspektsiooni fookuses Venemaa ja Ukraina konflikti mõju, samuti madala intressimäära keskkonna ja nafta hinna languse mõjud, aga ka krediidiasutuste kasvu-plaanid, muudatused äritegevuses, juhtkonnas ja sisekontrollisüsteemides ning olulisemad operatsiooniriski intsidendid ja kahjujuhtumid.

2015. aastal tehti krediidiasutustes kolm kohapealset kontrolli 15 riskivaldkonnas, lisaks järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise ajal toimunud põhjalikule kohapealsele tööle. Kontrollide käigus keskenduti üldjuhtimise korraldusele, sisekontrollisüsteemi toimimisele, krediidi-, likviidsus- ja operatsiooniriskide juhtimisele, kapitalijuhtimisele ning aruandluse õigsusele.

Finantskriiside ennetamise ja lahendamise seaduse kohaselt peavad krediidiasutused ja investeerimisühingud välja töötama finantsseisundi taastamise kava. Seejuures on krediidiasutusel või investeerimisühingul võimalik taotleda luba lihtsustatud finantsseisundi kava koostamiseks. 2015. aastal menetles inspektsioon üheksa sellist taotlust ning määras lihtsustuse ulatuse. Lihtsustuse ulatuse hindamisel arvestas Finantsinspektsioon nii taotlejate esitatud põhjendusi kui ka järelevalvelisi hinnanguid. Krediidiasutustele ja investeerimisühingutele anti vabastus kolme kuni üheksa finantskriisi ennetamise ja lahendamise seaduses toodud kava punkti puhul. Lisaks kehtestati krediidiasutustele ja investeerimisühingutele ka esimese finantsseisundi taastamise kava koostamise tähtajad.

2015. aastal alustas Finantsinspektsioon krediidiasutuste võimekuse testimist, et hinnata valmisolekut esitada Tagatisfondile andmed hüvitamisele kuuluvate hoiuste kohta.

6.2. Kindlustussektor

Kindlustussektoris oli 2015. aastal kesksel kohal ettevalmistus Solventsus II raamistiku rakendamiseks alates 1. jaanuarist 2016. Ettevalmistus toimus nii koostöös teiste järelevalveasutustega kui ka Eesti kindlustusandjate sektori valmisoleku hindamise ja toetamise kaudu.

Solventsus II ettevalmistusega seotud tegevusi käsitleti ka kindlustusandjate järelevalvekolleegiumites. Lisaks toimusid kohtumised Läti ja Leedu järelevalveasutusega arutamaks mitmes riigis tegutsevate kindlustusandjate tegevusi ja riske, aga ka riikide ettevalmistavaid tegevusi Solventsus II rakendamiseks.

Kindlustussektori puhul hinnati valmisolekut Solventsus II rakendamiseks.

Finantsinspektsioon hindas 2015. aastal kindlustussektori valmisolekut Solventsus II nõuete täitmiseks. Hinnati turuosaliste võimekust esitada aruandeid ning teha kapitalinõuete ja tehniliste eraldiste arvutusi, samuti nende valmisolekut rakendada Solventsus II nõudeid juhtimisüsteemis. Tehti mõjuanalüüs hindamaks ettevaatavalt kindlustusandjate kapitaliseerituse piisavust Solventsus II raamistiku põhimõtete rakendamisel. Samuti hinnati ja anti tagasisidet kindlustusandjate esimest korda esitatud aruannetele, kus käsitleti riske ettevaatavalt. Kontrolliti ka esitatud kvantitatiivsete ja kvalitatiivsete aruannete korrigeerimist. Finantsinspektsioon korraldas kindlustusseltsidele aasta jooksul ka mitmeid eri teemadel infopäevi. Solventsus II ettevalmistamisega seotud teemad hõlmasid põhiosa kindlustussektori suhtes tehtud järelevalvelistest tegevustest, mille käigus hinnati sadu lehekülgi kindlustusandjate esitatud aruandeid ja analüüse, toimus arvukalt kohtumisi kõikide kindlustusandjate esindajatega ning koostati mahukad Finantsinspektsiooni sisemised analüüsid ja hinnangud seltside valmisoleku kohta Solventsus II nõuetele.

Aasta jooksul tehtud kohapealsete kontrollide raames hinnati samuti kindlustusseltside valmisolekut Solventsus II nõuete täitmiseks, IT valdkonna korraldust, tehniliste eraldiste adekvaatsust jm.

6.3. Investeerimisühingud

Nii nagu krediidiasutuste puhul koostas Finantsinspektsioon järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi raames hinnangu ka investeerimisühingutele nende riskide ning kapitali ja likviidsuse vajaduse ja piisavuse kohta. Samuti määrati teise taseme täiendavad kapitalinõuded. Investeerimisühingute täiendavaks kapitalinõudeks kujunes 2015. aastal 22,6 miljonit eurot. Teise taseme kapitalinõue on investeerimisühingute puhul 2,67 korda suurem kui esimese taseme ehk regulatiivne kapitalinõue.

Investeerimisühingute puhul oli järelevalve fookuses nende kapitaliseeritus.

Finantskriiside ennetamise ja lahendamise seaduse kohaselt peavad ka investeerimisühingud koostama finantsseisundi taastamise kava ja ka neil on sama moodi kui krediidiasutustel võimalik taotleda lihtsustatud kava koostamist. 2015. aastal menetles Finantsinspektsioon investeerimisühingute taotlusi, määras lihtsustuste ulatuse ning tähtaja esimeste finantsseisundi taastamise kavade koostamiseks.

Finantsinspektsiooni teravdatud tähelepanu all olid piisava kapitaliseerituse hoidmine kõikide riskide katteks, muudatused ärimudelites ja toimunud välisvaluutade suurte kõikumiste mõju investeerimisühingutele.

6.4. Fondivalitsejad

Kvartalialalüüsi raames hindas Finantsinspektsioon 2015. aastal fondivalitsejate finantsseisundit, riskiprofiili, kasumlikkust ja usaldatavusnõuete täitmist. Lisaks regulaarsete aruannete põhjal koostatavatele riskianalüüsidele tehti fondivalitsejate sektoris subjektide enesehindamine operatsiooniriski valdkonnas, samuti vaadeldi fondivalitsejate hallatavate varade mahtu.

Fondivalitsejate sektoris oli põhitähelepanu all kapitalijuhtimine.

Fondivalitsejate sektoris oli põhitähelepanu all kapitalijuhtimine ja piisava kapitaliseerituse tagamine, muu hulgas alternatiivfondide valitsejate puhul kehtima hakanud täiendavate kapitalinõuete täitmise kontroll. Fookuses olid ka grupi struktuuri ümberkujundamisega seotud küsimused.

6.5. Makseasutused

Finantsinspektsioon keskendus 2015. aastal neile makseasutustele, kelle omavahendite ülejääk oli väiksem kui regulatiivne kapitalinõue ning kellel on suurem risk omavahendite puudujäägi tekkimiseks. Makseasutuste kapitaliseerituse hindamiseks tehti mitmeid erakorralisi päringuid ja analüüse vaatlemaks omavahendite piisavust ja kapitaliseerimiskavade adekvaatsust. Kokku tehti 2015. aastal makseasutustele 33 täiendavat järelepärimist.

Makseasutuste järelevalve puhul pöörati põhitähelepanu omavahendite vastavusele nõuetele.

Lisaks oli 2015. aastal Finantsinspektsiooni eritähelepanu all makseasutuste kliendibaas, fookusega potentsiaalsel rahapesu riskil. Finantsinspektsioon kehtestas makseasutustele aruandluse lisanõuded, et monitoorida nende kliente ning analüüsida makseasutuste planeeritavate äritegevuste sisu ja eesmäärke.

Pankade täiendavad kapitalinõuded:

7. Teenusejärelvalve

7.1. Väärtpaberiturg

Finantsinspektsioon jälgib iga päev kauplemist NASDAQ OMX Tallinn AS-i korraldataval reguleeritud väärt-paberiturul (Tallinna börsil), et tuvastada võimalikke turukuritarvitusi ja emitentide teabe avaldamist, koos-tades selle põhjal iga nädal järelevalvelisi lähteanalüüse edasiste toimingute tegemiseks.

Finantsinspektsioon teostab järelevalvet Tallinna börsil kauplemiseks võetud aktsiate emitentide ava-liku finantsaruandluse üle. 2015. aasta lõpu seisuga oli Tallinna börsil Finantsinspektsiooni järelevalve all 15 emitenti. Aasta jooksul kontrollis inspektsioon kokku 29 emitendi avalikustatud finants- ja aastaaruannet, keskendudes aruannete kvaliteedi, usaldusväärsuse ja võrreldavas vormis avalikkusele esitamise hindamisele.

Finantsinspektsioon kontrollis 2015. aastal 29 börsiemitendi finants- ja aastaaruannet.

2015. aastal avalikustas inspektsioon 476 hoiatusteadet võimalike tegevusloata investeerimisteenuste osutajate kohta. Interneti vahendusel levitatavate petuskeemide hulk on aasta-aastalt järjest kasvanud. Petuskeemides kutsu-takse väljamõeldud isikute edulugude kirjeldamise kaudu investeerima kindlate kauplemisplatvormide vahendusel ja petuskeemi levitavate isikute kirjeldatud viisil. Finantsins-pektsioon esitas politseile ja prokuratuurile aasta jooksul kolm kuriteokaebust tegevusloata investeerimisteenuste osutamise kohta Eestis.

Finantsinspektsioon tegi 2015. aastal menetluse kõikide Tallinna börsil kaubeldavate emitentide kohta *insider*-nimekirjade pidamise ja emitendi juhtide tehingutest teavitamise suhtes. Viie emitendi juhtidele saatis Finantsinspektsioon personaalsed meeldetuletused koos nõudega teavitada tehtud tehingutest tagantjärele. Emi-tentidele tehti märkused *insider*-nimekirjade pidamise ja sisereeglite puuduste kohta.

Turukuritarvituste kahtluste raames tegi Finantsins-pektsioon menetlused koostöös Ameerika Ühendriikide, Läti ja Küprose järelevalveasutustega.

Turujärelevalve valdkonnas tehti kohapealne kontroll ühes krediidiasutuses, mille käigus keskenduti tehingukor-ralduste käsitlemisele.

Finantsinspektsiooni teavitati 2015. aasta jooksul 49 piiriülesest avalikust pakkumisest Eestis. Peamiselt oli tegu lirimaal registreeritud ja ülepiirilisel Eestis pakutavate avalike pakkumistega. Teavituse eesmärk on võimaldada ka Eestis pakkuda algselt mõnes teises Euroopa Liidu liik-mesriigis registreeritud avalike pakkumiste väärtpabereid.

Finantsinspektsioon registreeris 2015. aastal kaks

2015. aastal registreeritud noteerimisprospektid

Äriühing	Finantsinspektsiooni juhatause otsus
EfTEN Real Estate Fund III AS	Registreeriti aktsiate avaliku pakkumise prospekt
AS LHV Group	Registreeriti võlakir-jade avaliku pakkumise ja noteerimisprospekt
City Service SE	Registreeriti aktsiate noteerimisprospekt

aktsiate avaliku pakkumise prospekti ja ühe aktsiate noteerimisprospekti.

Nelja Energia AS võlakirjade noteerimisprospekti registreerimise menetluse andis Finantsinspektsioon väärt-paberituru seaduse alusel üle Norra järelevalvele.

2015. aastal toimus kolm aktsiate tagasiostuprog-rammi vastavalt Euroopa Komisjoni määrusele (EÜ) nr 2273/2003 AS-i Silvano Fashion Group, AS-i Ekspress Grupp ja AS-i Premia Foods aktsiate suhtes.

Energiaturul kauplemise teemadel kohtusid Finantsinspektsiooni esindajad 2015. aastal mitmel korral Konkurentsiametiga, et arutada spot-tehingu-tega ja tuletisväärt-paberitega kauplemisega seotud järelevalve korraldust.

Samuti osales Finantsinspektsiooni esindaja tun-nistajana AS-i Skano Group aktsiate turumanipulat-siooni kriminaalasja kohtumenetluses. Aare Nõges, Arvo Nõges ja VIP Invest OÜ jäid turumanipulatsiooni toimepanemises süüdi nii Harju Maakohtus kui ka Tal-linna Ringkonnakohtus.

Finantsinspektsioon karistas 2015. aastal AS-i PRFoods (endise ärinimega AS Premia Foods) väärt-eko korras 10 665 euro suuruse rahatrahviga. Trahv mää-rati AS-ile PRFoods eksitava teabe avaldamise eest NASDAQ OMX Tallinna börsi infosüsteemi kaudu 6. oktoobril 2014 ning kuni 20. veebruarini 2015 avali-kustamisele kuuluva teabe viivitamatult avalikustamata jätmise eest. AS PRFoods rikkus seeläbi siseteabe ava-likustamise nõudeid.

2015. aastal registreeris Finantsinspektsioon NASDAQ OMX Tallinna mitmepoolse kauplemissüs-teemi reglemendi muudatused. Muudatused tehti võla-kirjade kauplemisele võtmise õigusaktide loomise ja täpsustamise raames.

7.2. Rahapesu ja terrorismi tõkestamine

Kuna rahvusvaheliselt on üha suurem surve tuvastada terrorismi rahastamisi ning olukordi, kus kuritegelikust tegevusest saadud rahalisi vahendeid üritatakse näidata seaduslikuna, on järjest olulisem tagada, et Eesti rahan-dussüsteemi nendeks toiminguteks ei kasutataks. See-tõttu on Finantsinspektsiooni eesmärk endiselt tagada, et krediid-i- ja finantseerimisasutustes kasutuses olevad süsteemid ja kontrollid oleks kooskõlas seaduse eesmärgi ja mõttega ning tõkestaks Eesti rahandussüsteemi ja majandusruumi kasutamist rahapesuks ja terrorismi rahastamiseks.

Eestit ohustavate riskitegurite täpsemaks välja sel-gitamiseks ning nende maandamiseks kohtus Finantsins-pektsioon 2015. aastal 15 korral õiguskaitseorganitega, 17 korral välisriikide järelevalveasutustega ning osales 13 muul seenduval kohtumisel. Rahapesu ja terrorismi tõkestamise olulisust selgitasime ka krediidiasutuste juhtidele.

Kasutuses olevate süsteemide ja kontrollide olemasolu ja toimimise tagamiseks tegi Finantsinspekt-sioon 2015. aastal kaugkontrolli üheksas krediidiasutuses, seitsmes välisriigi krediidiasutuse filiaalis, kolmes inves-teerimisühingus ja 12-s makseasutuses. Turuosalistes enam levinud puudustele tähelepanu juhtimiseks koh-tus Finantsinspektsioon 32 korral turuosalistega ning korraldas nii krediid-i- kui ka makseasutustele infopäeva.

Täiendavaks süsteemsete riskide analüüsimiseks hinnati aasta jooksul regulaarselt krediidiasutustes ja filiaalides kõrgema riskiga klientide ärimahtude muutu-

mist, täpsustades vajadusel suuremate muutuste põh-juseid. Sellist kaugkontrolli tehti viies krediidiasutuses ja krediidiasutuse filiaalis.

Tuvastatud puuduste ületamiseks, esitatud ja tea-daoleva informatsiooni kontrollimiseks ning riskipõhisest järelevalvemudelist lähtudes tegi Finantsinspektsioon ühe kohapealse kontrolli krediidiasutuses ja neli koha-pealset kontrolli elukindlustusseltsis. Turule sisenemisel kontrolliti taotlejate (sh krediidiaandjate ja -vahendajate) rahapesualaste süsteemide ja kontrollide vastavust 46 korral. Samuti on Finantsinspektsioon piiranud isikute sisenemist finantssektoris, kelle maine ei ole rahapesu tõkestamise nõuete põhjal laitmatu.

Eestis oli 2015. aastal märgata ohustatavate riskide vähenemist ja teiselt poolt kontrollisüsteemide tõhus-tamist. 2014. aastaga võrreldes vähenes mitteresiden-tide hoiuste osakaal Eesti hoiuste kogumahus 19,1%-lt 16,2%-ni.

7.3. Krediidiasutused ja välisriigi krediidiasutuste filiaalid

Krediidiasutuste ja välisriigi krediidiasutuste filiaalide üle teenusejärelevalve teostamisel oli tähelepanu suu-natud eelkõige investeerimisteenuste õiguspärasuse hindamisele.

Kahes krediidiasutuses tehti kokku kolm kohapeal-set kontrolli hindamaks depooteenuse ülesehituse vasta-vust õigusaktidest tulenevatele nõuetele. Finantsinspekt-sioon ei tuvastanud ühe kohapealse kontrolli tulemusena seadusele ja muudele kohalduvatele nõuetele mittevastavusi, kaks kontrolli viiakse lõpule 2016. aastal.

Kaheksas krediidiasutuses ja kaheksas kredii-diasutuse filiaalis tehti sektoriülene kaugkontroll selgi-tamaks osutatavate investeerimisteenuste, sealhulgas investeerimisnõustamise võimalikku ulatust praktikas. Kaugkontroll oli sisendiks edasiste järelevalveliste tege-vuste planeerimisel ja tegemisel.

Kolmes krediidiasutuses hindas Finantsinspekt-sioon kohapealsete kontrollide käigus klientidele inves-teerimisnõustamise teenuse osutamisele laienevate nõuete täitmist. Kontrollide tulemusel kohustusid kre-diidiasutused täiendama oma sise-eeskirju. Ühes kre-diidiasutuses hinnati pensionifondi II samba liitumis- ja vahetusavalduste vastuvõtmise ja sisestamisega seon-duvale tegevusele laienevate nõuete täitmist. Kontrolli tulemusel viis turuosaline enda tegevuse kooskõlla õigusaktides sätestatuga.

Ühe krediidiasutuse filiaalis tehti kohapealne lisakontroll hindamaks vastutustundliku laenamise nõude rakendamist kliendi maksevõimelisuse hinda-misel. Kontrolli tulemusel viis turuosaline enda tege-vuse kooskõlla õigusaktides sätestatuga, kontrolli tule-mustest informeeriti ka päritolumaa järelevalveasutust.

7.4. Krediidiaandjad ja -vahendajad

Riigikogu võttis 18. veebruaril 2015 vastu krediidiaand-jate ja -vahendajate seaduse, mis kohustab krediidiaand-jaid ja -vahendajaid taotlema Finantsinspektsioonilt tegevusluba ning viima oma tegevuse vastavusse sea-duses sätestatud nõuetega 2016. aasta 21. märtsiks. Järelevalve hõlmab üldjuhul kõiki krediidiaandjaid ja -vahendajaid, kes annavad või vahendavad tarbijakre-diiti, välistades täielikult või osaliselt üksnes kindlad erandlikud ettevõtjad.

Krediidiaandjate ja -vahendajate puhul keskendus Finantsinspektsioon tegevusloa taotluste menetlemisele.

Krediidiaandjate ja -vahendajate seaduse rakendamiseks selgitas Finantsinspektsioon potentsiaalsetele tege-vustaotlejatele õigusaktide nõudeid, samuti avaldas ja selgitas krediidiaandjate ja -vahendajate üle teosta-tava järelevalvepoliitika aluseid. Finantsinspektsioon rakendas krediidiaandjatele ja -vahendajatele juhendi „Vastutustundliku laenamise nõuded“.

2015. aastal esitas avalduse tegevusloa saami-seks 63 krediidiaandjat ja -vahendajat, mida Finants-inspektsioon menetles. 2015. aastal väljastas Finants-inspektsioon kaks tegevusluba. Menetluste käigus kontrolliti taotlejate süsteeme tarbijakrediidid väljas-tamisel ja vahendamisel vastutustundliku laenamise nõuete täitmiseks. Samuti kontrolliti juhtide ja omanike sobivust, rahaliste vahendite päritolu jpm. Menetlustoi-mingute käigus tegi Finantsinspektsioon tegevuslubade taotlejate kontrollimiseks ligi 380 järelepärimist, nii taotlejale kui ka teistele asutustele.

7.5. Kindlustusandjad

Kindlustusandjate üle järelevalve teostamisel kesken-duti olulise müügikanali ehk kindlustusagentide tege-vuse toimimise hindamisele. Selleks teostas Finants-inspektsioon 12 kindlustusandjas ja neljas filiaalis sektoriülse kaugkontrolli, et teha kindlaks kindlus-tusseltside kindlustusagentidega seotud protsesside olemasolu ja sisu.

Kindlustusandjate puhul keskendus Finantsinspektsioon kindlustusagentide tegevuse toimimise hindamisele.

Kaugkontrolli kaudu hinnati kõikide, kokku 389 kind-lustusagendi tegevust. Kaugkontrolli tulemusel tegi Finantsinspektsioon viis kohapealset kontrolli eri kind-lustusandjates, mille lepinguid agendid vahendavad. Finantsinspektsioon hindas vastavate sise-eeskirjade olemasolu ja nende õiguspärasust. Kontrollide tulemu-sel viisid turuosalised enda tegevuse kooskõlla õigus-aktides sätestatuga.

7.6. Kindlustusvahendajad

Kindlustusvahendajate järelevalves keskenduti 2015. aastal endiselt klientide huvide kaitstuse kontrollimisele.

Hindamaks kindlustusmaaklerite tegevust lojaal-suskohustuste täitmisel tegi Finantsinspektsioon sek-toriülse kaugkontrolli 40 kindlustusmaakleris. Selle käigus olulisi probleeme ei tuvastatud, üks kindlustus-maakler viis kontrolli tulemusel oma tegevuse kooskõlla õigusaktides sätestatuga.

Üks kindlustusmaakler kustutati kindlustusva-hendajate nimekirjast, kuna ta ei vastanud kindlustus-tegevuse seadusele.

Finantsinspektsioonile 2015. aastal esitatud kaebuste arv teenuste liikide kaupa:

Arveldused

55

Laen/krediit

19

Liikluskindlustus

6

Varakindlustus

6

Reisikindlustus

4

Kaskokindlustus

4

Investeermisteenus

3

Õigusabikulude kindlustus

3

Pensioni II ja III samm

3

Laenukindlustus

2

Pensionikindlustus

1

Tervisekindlustus

1

Kindlustusvahendus

1

Vastutuskindlustus

1

Makseteenus

1

Muu

2

Finantsinspektsoonile 2015. aastal esitatud kaebuste arv teenusepakkujate kaupa:

Teenusepakkuja	Kaebuste arv	Turuosa oma sektoris ²
Swedbank AS	33	47%
AS SEB Pank	17	22%
Nordea Bank AB Eesti filiaal	8	10%
If P&C Insurance AS	7	27%
Danske Bank A/S Eesti filiaal	6	7%
ERGO Insurance SE	4	17%
AS Eesti Krediidipank	3	2%
D.A.S. Õigusabikulude Kindlustuse AS	3	0%
AB "Lietuvos draudimas" Eesti filiaal	2	15%
AS LHV Varahaldus	2	17%
Folkefinans AS Eesti filiaal	2	Info puudub
Inges Kindlustus AS	2	1%
Salva Kindlustuse AS	2	7%
Swedbank P&C Insurance AS	2	16%
UAB DK "PZU Lietuva" Eesti filiaal	2	Info puudub
AS Inbank	1	0%
AS LHV Pank	1	4%
BTA Insurance Company SE Eesti filiaal	1	4%
Compensa Life Vienna Insurance Group SE	1	19%
Coop Finants AS	1	Info puudub
ERGO Life Insurance SE Eesti filiaal	1	8%
Financial Insurance Company Limited	1	Info puudub
L Kindlustus Kindlustusmaakler OÜ	1	0%
Seesam Insurance AS	1	10%
Swedbank Life Insurance SE	1	41%
TALLINNA ÄRIPANGA AS	1	1%
Versobank AS	1	2%
Teenusepakkuja nimetamata	5	Info puudub

² Turuosad on 31.12.2015 seisuga. Kindlustuses on turuosad esitatud kindlustusmaksete alusel ega sisalda edasikindlustusmakseid. Panganduse turuosad on esitatud hoiuste mahu järgi, fondivalitsejate ja investeerimisühingute puhul varade mahu järgi (andmed on Eestis tegutseva ettevõtte kohta ega sisalda tütar- ja sidusettevõtteid või filiaale).

7.7. Investeerimis- ja pensionifondid

Fondivalitsejate igal kuul Finantsinspektsoonile esitatavate aruannete põhjal kontrollitakse regulaarselt investeerimis- ja pensionifondide investeringute vastavust õigusaktides ja fondi tingimustes sätestatud piirangutele. Finantsinspektsoon kogus 2015. aastal 732 igakuist investeringute aruannet. Nendest 360 on II ja III samba pensionifondide aruanded.

Investeerimis- ja pensionifondides on kokku 2448 investeringut, nendest 595 pensionifondides. Finantsinspektsoon on pensionifondide investeringute portfelle kontrollinud 360 korral, sh monitoorinud fondide uusi investeringuid ja nende muutusi.

Esitatud teabe alusel investeerimispiirangute kontrollimisel Finantsinspektsoon olulisi rikkumisi ei tuvastanud.

Investeerimis- ja pensionifondide üle järelevalve teostamisel hinnati 2015. aastal kahes kohustuslikke pensionifonde valitsevas fondivalitsejas fondivalitsejate juhtide tasustamisega seonduvat. Finantsinspektsoon ei tuvastanud kohapealsete kontrollide tulemusena märkimisväärsed mittevastavusi seadusele ega muudele kohalduvatele nõuetele.

Ühes kohustuslikke pensionifonde valitsevas fondivalitsejas hinnati II samba liitumis- ja vahetus-avalduste vastuvõtmise ja sisestamisega seonduvale tegevusele laienevate nõuete täitmist. Kontrolli tulemusel viis fondivalitseja tegevuse kooskõlla õigusaktides sätestatuga.

Sektoriülene kaugkontroll tehti 17-s fondivalitsejas, et teha kindlaks osutatavate investeerimisteenuste, sealhulgas investeerimishinnastamise võimalikku ulatust praktikas. Kaugkontrolli käigus ei tuvastatud olulisi puudujääke.

7.8. Investeerimisühingud

Sektoriülene kaugkontroll tehti neljas investeerimisühingus, et teha kindlaks osutatavate investeerimisteenuste, sealhulgas investeerimishinnastamise võimalikku ulatust praktikas. Kaugkontrolli käigus ei tuvastatud olulisi tähelepanekuid.

7.9. Finantsteenuste läbipaistvus

Kliendikaebuste registreerimine ja süstematiseerimine annab Finantsinspektsoonile ülevaate finantsteenuste turu peamistest vaidlustest, aidates kaasa riskipõhise järelevalvemudeli rakendamisele teenusejärelevalve valdkonnas.

Kliendikaebuste arv on püsinud finantsteenuste puhul viimasel kahel aastal stabiilne. 2015. aastal esitati Finantsinspektsoonile finantsteenuste kohta kokku 112

kaebust. Nii nagu eelnevatel aastatel esitati 2015. aastal valdav osa kaebustest panga- ja kindlustusteenuste kohta. Mõnevõrra on suurenenud pangateenustega seotud vaidluste osakaal. Olulisemate vaidlusteemadena võib välja tuua erimeelsused teenuse tingimuste, näiteks hinnakirja, intressimarginaali, hüpoteegi jms muutmises. Samuti esines mitmeid kaebusi sularahaautomaatide kohta: sularaha sisse- või väljamaksmisel oli automaat väidetavalt lugenud rahatähti valesti.

Kindlustusteenuste vaidlused olid enim seotud erimeelsustega kahjude hüvitamisest keeldumises.

2015. aastal sai Finantsinspektsoon 35 kaebust või selgitustaotlust ettevõtete kohta, kellel peab olema 2016. aasta 21. märtsist krediidiaandja või -vahendaja tegevusluba. Nendele probleemidele lahenduse leidmiseks suunas Finantsinspektsoon pöördujad Tarbijakaitseameti poole.

7.10. Finantskirjaoskuse edendamine

Seaduse kohaselt on Finantsinspektsooni üheks ülesandeks edendada Eesti elanike teadlikkust finantsteenustest ja toodetest. Inspektsoon keskendub eelkõige finantsteenustest parema arusaadavuse ning teenuste vastutustundlikuma pakkumise saavutamisele, kasutades selleks muu hulgas erinevaid kommunikatsiooni- viise ja -kanaleid.

Kõige enam edastab Finantsinspektsoon teavet asutuse ametliku veebilehe www.fi.ee ning spetsiaalselt finantsteenuste tarbijate jaoks loodud www.minuraha.ee vahendusel. 2015. aasta jooksul uuendas inspektsoon pea kõiki tarbijaveebi rubriike (25 erinevat artiklit), pöörates eriti suurt tähelepanu kindlustusvaldkonna teemade laiemale katmisele. Samuti hoiti ajakohastena www.minuraha.ee finantsteenuste kalkulaatorid ning edastati värsket infot valdkonda puudutavate õiguslike muudatuste kohta. Finantsinspektsooni tarbijaveeb on tarbijatele hea koht ohtude teavitamiseks, samuti hinnavõrdlusteks. Inspektsooni eesmärk on anda tarbijatele objektiivset ja tasakaalustatud teavet. Samuti on inspektsooni tarbijaveeb hea allikas, mille abil anda kutseliste turuosalistele märku heast tavast finantsturul.

Lisaks esinesid Finantsinspektsooni spetsialistid aasta jooksul mitmetes finantsteenuseid ja -turgu käsitlevates raadio- ja teleasaadetes ning pakkusid rohkest selgitusi ja kommentaare trüki- ja online-meediale. Inspektsooni esindajad andsid loenguid Eesti Pangaliidu eestvedamisel toimunud Rahatarkuse kuul ning esinesid terve aasta jooksul koolides finantsteenuste olemust tutvustavate loengutega. Meediamonitooringu andmetel kajastati Finantsinspektsooniga seotud teemasid 2015. aastal meedias vähemalt 1100 korral.

Kaebuste arv on viimaste aastatega kasvanud:

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Pangad	24	95	97	88	101	80	64	72	78
Kindlustus	56	54	55	89	45	34	33	33	31
Muud	2	4	5	4	2	5	5	3	3
Kokku	82	153	167	181	148	119	102	108	112

8. Kriisilahendus

Alates 2015. aastast täidab Finantsinspektsioon ka kriisilahendusasutuse ülesandeid. Finantsinspektsioonis kannab kriisilahenduse funktsiooni saneerimisosakond.

Fookus oli Finantsinspektsiooni saneerimisosakonna mehitamisel, sisekorra kehtestamisel ning Euroopa kriisilahendusnõukogu töös osalemisel.

Kriisilahenduse eesmärk on vältida krediidasutuste võimalikust maksejõuetusest tulenevaid negatiivseid mõjusid finantsstabiilsusele, kaitsta avaliku sektori, hoiustajate, investorite ja muude klientide vahendeid ning tagada krediidasutuste kriitiliste funktsioonide katkematu täitmine.

Saneerimisosakond on oma tegevuses sõltumatu järelevalvefunktsioonist ning annab võimaliku huvide konflikti vältimiseks juhtimiseks aru juhatuse liikmele, kes ei vastuta otseselt pankade kapitalijärelevalve valdkonna eest. 2015. aastal vastu võetud inspektsiooni sisekord tagab saneerimisfunktsiooni tegevusliku sõltumatuse.

Seaduse järgi on Finantsinspektsioon kriisilahendusasutusena peamine riigisisene partner Brüsselis paiknevale Euroopa ühtsele kriisilahendusnõukogule (Single Resolution Board, SRB). See asutus tegeleb euroala oluliste krediidasutuste kriisilahendamise küsimustega. Inspektsiooni lähiaastate üks olulisi strateegilisi eesmärke on seetõttu lõimuda ühtse kriisilahendusnõukogu korra ja protsessidega.

2015. aasta peamiseks tegevussuundadeks oli saneerimisosakonna mehitamine, kriisilahenduse funktsiooni organisatsioonilist ülesehitust toetava sisekorra väljatöötamine ja kehtestamine, samuti ühtse kriisilahendusnõukogu töökorralduse väljatöötamises kaasalöömine.

Finantsinspektsioon on Euroopa tööühmade kaudu osalenud aktiivselt ühtse kriisilahendusnõukogu kriisilahenduskavade koostamise käsiraamatu ja kriisilahenduskäsiraamatu väljatöötamisel, samuti ühtse kriisilahendusnõukogu, riigisiseste kriisilahendusasutuste ja teiste osapoolte koostööraamistike kujundamises.

Eesti turul tegutsevad ühtse järelevalvemehhanismi tähenduses olulised pangad on Rootsi pangandusgruppide tütarettevõtted. Nende pankade kriisilahendusstrateegiate väljatöötamine hakkab toimuma kriisilahenduskolleegiumides, mida juhib Rootsi kriisilahendusasutus. 2015. aastal kriisilahenduskolleegiume veel ei moodustatud, kuivõrd Rootsi võttis finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse direktiivi 2014/59/EL üle alles 2016. aastal. 2015. aasta lõpus toimusid siiski mitteametlikud kohtumised, kus seati kriisilahenduskolleegiumide prioriteete 2016. aastaks.

Pankade kriisilahendamise finantseerimiseks on Tagatisfondi juurde loodud kriisilahenduse osafond, millesse teevad pangad regulaarseid sissemakseid ja mille vahendid kantakse välislepingu alusel Euroopa tasandil loodud ühtsesse kriisilahendusfondi (Single Resolution Fund, SRF). Kehtiva õiguse kohaselt kogub krediidasutustelt ja investeerimisühingutelt makseid kriisilahenduse osafondi Tagatisfond.

Finantsinspektsioon korraldas 2015. aasta detsembris turuosalistele kriisilahenduse korraldust puudutava infopäeva, mille raames käsitleti ühtse kriisilahendusnõukogu, ühtse järelevalvemehhanismi ja Finantsinspektsiooni rolli kriisilahenduses.

9. Õiguskeskkond

2015. aastal jõustunud seaduste alusel toodi krediidiandjad ja -vahendajad Finantsinspektsiooni järelevalve alla, lisaks sai Finantsinspektsioon kriisilahendusasutuse funktsioonid.

18. veebruaril 2015 võttis Riigikogu vastu finantskriisi ennetamise ja lahendamise seaduse (FELS), mis reguleerib krediidiasutuste ja investeerimisühingute suhtes kriisiennetus- ja kriisilahendusmeetmete võtmist ning kriisilahendusõiguste rakendamist. Selle seaduse kohaselt käsitletakse Finantsinspektsiooni lisaks järelevalveasutusele ka kriisilahendusasutusena. Finantskriisi ennetamise ja lahendamise seadus jõustus 29. märtsil 2015.

18. veebruaril 2015 võttis Riigikogu vastu krediidiandjate ja -vahendajate seaduse, mis kohustab krediidiandjaid ja -vahendajaid taotlema Finantsinspektsioonilt tegevusluba ning viima oma tegevuse vastavusse selles seaduses sätestatud nõuetega 2016. aasta 21. märtsiks. Järelevalve hõlmab üldjuhul kõiki krediidiandjaid ja -vahendajaid, kes annavad või vahendavad tarbijakrediiti.

Alates 1. jaanuarist 2016 reguleerib kindlustustegevust 2015. aastal vastu võetud uus kindlustustegevuse seadus, millega võetakse Eesti õigusesse üle Euroopa Liidu riskitundlikud normid ehk Solventsus II, millega kehtestati kõikides liikmesriikides ühtsed nõuded kindlustusvahendajate varadele ja kohustustele ning juhtimissüsteemidele. Lisaks seadusele jõustuvad kindlustusandjatele Euroopa Liidu otsekohaldav määrus, rakendusstandardid ja suunised, mis kirjeldavad täpsemalt kindlustustegevuse seadusesse kirjutatud Solventsus II põhimõtteid. Need reeglid mõjutavad märkimisväärselt kindlustusandjaid ja nende tegevust.

Oluline muudatus oli ka väärtpaberituru infrastruktuuri reguleerivate sätete jõustamine, investeerimisfonde käsitlevad uued sätted, turukuritarvitusi tõkestavad uued õigusaktid, finantsteenuste vahendamist reguleerivate sätete harmoniseerimine, finantssektori turvavõrku puudutavad algatused ja reformid, uus makseteenuste raamistiku jõustumine, krediidiandjate ja -vahendajate seaduse jõustumine jt.

Harmoniseeritud õiguslikus keskkonnas mängivad järjest suuremat rolli Euroopa Liidu asutused: Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA), Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve (EIOPA) ja Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA). Nemad sisustavad Euroopa Liidu raamõigusakte rakendusõigusaktide ja suunistega. Koostöös Euroopa Komisjoniga määratlevad need asutused eelseisva perioodi harmoniseeritud õigusloome plaani ja tehnilise tasandi normiloomepoliitika.

2015. aasta oli Finantsinspektsiooni jaoks finantssektori seadusloome kujundamises töömahukas. Kommenteerimist ja kooskõlastamist vajasisid nii mitmed seaduseelnõud kui ka nende väljatöötamisele eelnud materjalid. Inspektsiooni spetsialistid tegelesid aasta jooksul pea kõikide finantssektorit puudutavate eriseadustega, sealhulgas võlaõigusseadus, Tagatisfondi seadus, hädaolukorra seadus, raamatupidamise seaduse muutmise seadus, investeerimisfondide seaduse elnõu, osamaksete ühtsesse kriisilahendusfondi ülekandmise ja ühiskasutusse võtmise lepingu ratifitseerimise seadus ning mitmed teised elnõud.

9.1. Kohtuvaidlused

Finantsinspektsioon tegeles 2015. aastal kokku 17 keeruka kohtuvaidlusega, millest lõppes aasta jooksul viis ning lisaks lõppes kaks põhiseaduslikkuse järelevalve kohtuasja Riigikohtu põhimõtteliste otsustega finantssektori kujundamisel.

Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kollegium kontrollis 27. veebruari 2015 kohtuasjas nr 3-4-1-54-14 krediidiasutuste seaduse § 50 lg 2 kooskõla Põhiseadusega ning tunnistas vastava normi Põhiseaduse vastaseks ja kehtetuks. Riigikohus luges vastava sätte Põhiseaduse § 104 lg 2 p 14 mõttes kohtumenetluse seaduseks, mida ei ole vastu võetud Riigikogu koosseisu häälteenamuse poolt. Finantsinspektsioon esitas krediidiasutuse seaduse § 50 lg 2 alusel nõude tsiviilkohtule kutsuda tagasi isik krediidiasutuse nõukogu liikme kohalt. Selle seaduse sätte kohaselt on Finantsinspektsioonil õigus nõuda krediidiasutuse juhi tagasikutsumist kohtu poolt, kui krediidiasutus ei ole täielikult või tähtaegselt täitnud krediidiasutuse seaduse § 50 lõikes 1 nimetatud ettekirjutust. Seaduse § 50 lõikes 1 sätestati alused, millal on Finantsinspektsioonil õigus ettekirjutusega nõuda krediidiasutuse juhi tagasikutsumist. Praeguseks on krediidiasutuste seadust sellel teemal muudetud viisil, mis võimaldab Finantsinspektsioonil Euroopa Liidu õiguse järgi sekkuda panga juhtimisse, kõrvaldades sellega põhiseadusliku järelevalve menetluse tulemusel tekkinud ajutise vaakumi.

Teises põhiseaduslikkuse järelevalve menetluses kontrollis Riigikohtu üldkogu 1. juuli 2015 kohtuasjas nr 3-4-1-20-15 krediidiasutuste seaduse § 106 kooskõla Põhiseadusega. See norm annab Finantsinspektsioonile õiguse pöörduda nõudega kohtusse, kui soovib vaidlustada krediidiasutuse üldkoosoleku otsust. Selle sätte mõte on sisuliselt samasugune kui § 50 lg 2-l. Selles asjas jõudis üldkogu järeldusele, et vastav norm ei ole Põhiseadusega vastuolus ega pea olema vastu võetud Riigikogu koosseisu häälteenamusega, mistõttu on Finantsinspektsioonil õigus pöörduda kohtusse.

2016. aastasse kandus edasi 12 kohtuvaidlust.

9.2. Finantsinspektsooni juhendid

Finantsinspektsoon annab välja soovitusliku iseloomuga juhendeid, mis selgitavad finantsvaldkonna tegevust reguleerivate õigusaktide sätteid ning suunavad järelevalvesubjekte õigusaktidest tulenevaid nõudeid täitma. Finantsinspektsoon kehtestas 2015. aastal kokku 46 soovituslikku juhendit.

Nr	Suunis	Juhatuse otsus
1	Euroopa Pangandusjärelevalve suunised. Krediidivahendajate tegevuslubade teadete kohta vastavalt hüpoteekkrediidi direktiivile	11.12.2015
2	Vastutustundliku laenamise nõuded	11.12.2015
3	Kauplemisega mitteseotud tegevustest tuleneva intressiriski juhtimise kohta	04.12.2015
4	Suunised lihtsustatud kohustuste kohaldamise kohta vastavalt direktiivi 2014/59/EL artikli 4 lõikele 5	04.12.2015
5	Alternatiivsed tulemuslikkusnäitajad	04.12.2015
6	Suunised finantsseisundi taastamise perioodi pikendamiseks erakordselt ebasoodsates olukordades	12.11.2015
7	Kolleegiumide süstemaatilise teabevahetuse suunised	12.11.2015
8	Oma riskide ja maksevõime hindamise suunised	12.11.2015
9	Nõuded kindlustuslepingu kohta teabe esitamisele	30.10.2015
10	Aruandluse ja avalikustamise suunised	23.10.2015
11	Muude varade ja kohustuste kui tehniliste eraldiste kajastamise ja hindamise suunised	23.10.2015
12	Järelevalvearuannetes käsitletavate turuosade määramise meetodite suunised	23.10.2015
13	Suunised finantsstabiilsuse tagamise aruandluseks	23.10.2015
14	Pikaajaliste tagatismeetmete rakendamise suunised	16.10.2015
15	Suunised kuidas määrata, millal võib direktiivi 2014/59/EL artikli 42 lõike 14 kohaselt vara või kohustuste likvideerimine tavalises pankrotimenetluses ühte või mitut finantsturgu ebasoodsalt mõjutada	02.10.2015
16	Suunised erinevate asjaolude tõlgendamise kohta, mille puhul peetakse krediidiasutust või investeerimisühingut direktiivi 2014/59/EL artikli 32 lõike 6 kohaselt maksejõuetuks või tõenäoliselt maksejõuetuks jäävaks	25.09.2015
17	Suunised direktiivi 2014/59/EL artikli 65 lõike 5 kohaselt nende teenuste ja vahendite miinimumloetelu kohta, mis on vajalikud selleks, et saaja saaks temale üle antud ettevõtte tegevust jätkata	25.09.2015
18	Suunised direktiivi 2014/59/EL artikli 39 lõike 4 kohaselt nende faktiliste asjaolude kohta, mis ohustavad oluliselt finantsstabiilsust, ja ettevõtte võõrandamise vahendi tulemuslikkusega seotud elementide kohta	25.09.2015
19	Suunised varajase sekkumise meetmete kasutamise käivitajad kooskõlas direktiivi 2014/59/EL artikli 27 lõikega 4	25.09.2015

Nr	Suunis	Juhatuse otsus
20	Suunised finantsseisundi taastamise kava kvalitatiivsete ja kvantitatiivsete näitajate miinimumloetelu kohta	25.09.2015
21	"The application of the definitions in Sections C6 and C7 of Annex I of Directive 2004/39/EC (MiFID)" rakendamine Finantsinspektsooni poolt läbiviidavates järelevalvemenetlustes	03.07.2015
22	Suunised, mis käsitlevad kriisilahenduskõlblikkust pärssivate takistuste vähendamise või kõrvaldamise meetmete ja direktiivi 2014/59/EL alusel iga meetme kohaldamise tingimuste kirjeldust	04.06.2015
23	Suunised, mis käsitlevad selliseid teste, läbivaatamisi või tegevusi, mis võivad viia pankade finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse direktiivi artikli 32 lõike 4 punkti d alapunkti iii kohaste toetusmeetmete rakendamiseni	04.06.2015
24	Määruse (EL) nr 575/2013 artikli 432 lõigete 1 ja 2 ning artikli 433 kohane olulisus, ärisaladusena käsitatavus, konfidentsiaalsus ja teabe avalikustamise sagedus	10.04.2015
25	Suunised direktiivi Solventsus II kohaste riiklike järelevalveasutuste kasutatava meetoodika kohta samaväärsuse hindamisel	27.03.2015
26	Konsolideerimisgrupi solventsuse suunised	27.03.2015
27	Kolleegiumide toimimise suunised	27.03.2015
28	Kindlustus- ja edasikindlustusandjapõhiste parameetrite suunised	20.03.2015
29	Suunised tervisekindlustuse katastroofiriski alamooduli kohta	20.03.2015
30	Kahjukindlustusrisi alamooduli väljamineva edasikindlustuse kohaldamise suunised	20.03.2015
31	Alusrisi suunised	20.03.2015
32	Standardvalemis tururiski ja vastaspoole riski positsiooni käsitlemise suunised	13.03.2015
33	Elukindlustusrisi mooduli kohaldamise suunised	13.03.2015
34	Järelevalvemenetluse suunised	13.03.2015
35	Tehniliste eraldiste hindamise suunised	13.03.2015
36	Tehniliste eraldiste ja edasilükkunud maksude kahjumikatmisevõime suunised	13.03.2015
37	Sisemudelite kasutamise suunised	13.03.2015
38	Lepingute piire käsitlevad suunised	13.03.2015
39	Aluspositsioonide arvesse võtmise meetodi suunised	13.03.2015
40	Sidusettevõtjate (sh osaluste) käsitlemise suunised	06.03.2015
41	Eraldatud vahendite kogumite suunised	06.03.2015
42	Omavahendite klassifikatsiooni suunised	06.03.2015
43	Lisaomavahendite suunised	06.03.2015
44	Suunised globaalse süsteemse olulisuse näitajate avalikustamise kohta	27.03.2015
45	Suunised finantsseisundi taastamise kavades kasutatavate mitmesuguste stsenaariumite kohta	13.02.2015
46	Krediidiriski olulise osa ülekandmine vastavalt määruse (EL) nr 575/2013 artiklitele 243 ja 244	16.01.2015

10. Rahvusvaheline koostöö

10.1. Osalemine Euroopa finantsjärelevalve asutuste töös

Euroopa Liidu liikmesriigina on Eesti finantssektor Euroopa ühtse finantsteenuste turu osa, Eesti finantsstabiilsus sõltub ka koostööst teiste Euroopa Liidu liikmesriikidega.

Finantsinspektsoon osaleb aktiivselt Euroopa pangandus-, kindlustus- ja väärtpaberituru järelevalveasutuste töös.

Euroopa Liidu liikmesriikide järelevalveasutuste esindajad osalevad 2010. aastal loodud Euroopa järelevalveasutuste (European Supervisory Authorities, ESA) – Euroopa Pangandusjärelevalve (European Banking Authority, EBA), Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve (European Insurance and Occupational Pensions Authority, EIOPA) ja Euroopa Väärtpaberijärelevalve (European Securities and Markets Authority, ESMA) – järelevalvenõukogude töös.

Kõiki kolme finantsjärelevalveasutust ühendab Euroopa järelevalveasutuste ühiskomitee (Joint Committee), kus tegeleti 2015. aastal muu hulgas Euroopa järelevalveasutuste eelarve ja strateegiaga, tarbijakaitse ja rahapesu tõkestamise küsimustega ning finants-turu arengu ja riskide kohta ülevaadete koostamisega. Finantsinspektiooni eksperdid olid nimetatud kahte ühiskomitee töörühma ja osalesid viiel koosolekul.

2015. aastal olid Finantsinspektiooni esindajad nimetatud Euroopa järelevalveasutuste 32 komitee või töörühma liikmeks, kokku osaleti 95 kohtumisel.

10.2. Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA)

Euroopa Pangandusjärelevalve järelevalvenõukogu hääleõiguslik liige on Finantsinspektiooni juhatuse liige Andres Kurgpõld ja asendusliige juhatuse esimees Kilvar Kessler.

2015. aastal võttis Finantsinspektiooni esindaja osa kuuest EBA järelevalvenõukogu koosolekust.

EBA tegevuses on olulisel kohal pangandus-alaste suuniste ja tehniliste standardite väljatöötamine. 2015. aastal kujunes üheks oluliseks teemaks pankade saneerimise ja kriisilahenduse direktiivi puudutavate rakendusmeetmete väljatöötamine, samuti tegeleti sisereitingutel põhinevate hindamise meetodikaga seotud juhendite ja regulatiivsete tehniliste standardite väljatöötamise planeerimisega ja prioriteetide seadmisega. Finantsinspektsoon võttis 2015. aastal üle 19 EBA suunist ja ühe soovitus. Lisaks oli 2015. aastal tegevuses esiplaanil EBA 2016. aasta stressitesti ajakava, stsenaariumi ja metodoloogia väljatöötamine.

Finantsinspektiooni eksperdid osalesid 12 EBA alalise komitee ja alamtöörühma töös, kokku 26 kohtumisel.

10.3. Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve (EIOPA)

Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve järelevalvenõukogu hääleõiguslik liige on Finantsinspektiooni juhatuse esimees Kilvar Kessler ja asendusliige juhatuse liige Andres Kurgpõld.

2015. aastal võttis Finantsinspektiooni järelevalvenõukogu liige osa kuuest EIOPA järelevalvenõukogu koosolekust ja kahest telekonverentsist.

EIOPA tegevuses oli väga olulisel kohal 1. jaanuaril 2016 jõustunud kindlustusandjate uue kapitalirahastamise Solventsus II rakendamisega seotud tegevused ja rakendusmeetmete väljatöötamine. Aasta teises pooles oli esiplaanil EIOPA stressitesti ajakava ja metodoloogia väljatöötamine. Tugevusanalüüs viiakse läbi 2016. aasta suvel ja tulemused avalikustatakse aasta lõpus. Finantsinspektsoon võttis 2015. aastal üle 28 Solventsus II-ga seotud suunist.

2016. aasta jaanuarist jõustunud Solventsus II suuniste kohaselt allkirjastas Finantsinspektsoon 2015. aasta märtsis kokkulepped samasse konsolideerimisgruppi kuuluvate kindlustus- ja edasikindlustusandjate üle järelevalvet teostavate asutustega:

- VIG (Eestis: Compensa Life Vienna Insurance Group SE) ja
- Munich Re (Eestis: ERGO Insurance SE ja D.A.S. Õigusabikulude Kindlustuse AS) kindlustusgruppide järelevalve kohta.

Oktoobris 2015 allkirjastati kokkulepped:

- Sampo (Eestis: If P&C Insurance AS ja Mandatum Life Insurance Baltic SE) ja
- PZU (Eestis: AB 'Lietuvos draudimas' Eesti filiaal) järelevalve kohta.

Detsembris 2015 allkirjastati kokkulepe SEB Life and Pensions Group kindlustusgrupi järelevalve kohta.

2015. oktoobris külastas EIOPA järelevalveüksus Eestit. Peamiste teemadena käsitleti Eesti kindlustusturu arengut, järelevalvelist lähenemist kindlustusettevõtjatele ning järelevalveasutuse ja turu valmisolekut Solventsus II direktiivi rakendamiseks 2016. aasta alguses.

2015. aastal osalesid Finantsinspektiooni eksperdid EIOPA kuue komitee ja alamtöörühma kohtumisel, kokku 25 kohtumisel.

10.4. Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA)

Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve järelevalvenõukogu hääleõiguslik liige on Finantsinspektiooni juhatuse liige Andre Nõmm ja asendusliige juhatuse esimees Kilvar Kessler.

2015. aastal võttis Finantsinspektiooni esindaja osa seitsmest ESMA järelevalvenõukogu koosolekust ja kolmest telefonikonverentsist.

ESMA tegevuses olid 2015. aasta lõpus endiselt olulisel kohal finantsinstrumentide turgude direktiivi (MiFID II), turukuritarvituse direktiivi ja määruste (MAD ja MAR) ning Euroopa turu infrastruktuuri määrusega (EMIR) seotud teemad. Finantsinspektsoon võttis 2015. aastal üle kaks ESMA suunist. ESMA-l on võtmeroll kapitaliturgude liidu loomisel ja arengus, sellel teemal räägiti kaasa ja kiideti heaks Euroopa Komisjoni tegevusplaan.

2015. aastal osalesid Finantsinspektiooni eksperdid ESMA 12 töörühmas või komitees, kokku 39 koosolekul.

10.5. Euroopa ühtne järelevalvemehhanism (SSM)

4. novembril 2014 tööd alustanud Euroopa ühtsele järelevalvemehhanismile (Single Supervisory Mechanism, SSM) oli 2015 esimene täiemahuline tööaasta. Euroopa ühtne pangandusjärelevalve on ühtse kriisilahenduskorra kõrval üks kahest Euroopa pangandusliidu alustalast, kuhu kuuluvad Euroopa Keskpank ja euroala riikide järelevalveasutused. Ühtse järelevalvemehhanismi raames teostatakse kapitalijärelevalvet 123 olulise euroala pangagrupi üle. Eestis tegutsevatest pankadest on Euroopa Keskpanga otsese järelevalve all Swedbank AS ja AS SEB Pank. Ülejäänud, väiksemate krediidiastutuste üle teostab järelevalvet Finantsinspektsoon, kuid vajadusel peab Finantsinspektsoon järgima Euroopa Keskpanga juhtnõore ja standardeid, kui neid on konkreetsetes küsimuses antud.

Finantsinspektsoon teostab alates 2014. aasta sügisest kapitalijärelevalvet koostöös Euroopa Keskpanga juures asuva pangandusjärelevalvega SSM.

Ühtse järelevalvemehhanismi järelevalveliste otsuste kavandid kiidab heaks järelevalvenõukogu, mille liikmeks on Finantsinspektiooni juhatuse esimees Kilvar Kessler ning asendusliikmeks Andres Kurgpõld. Järelevalvenõukogu heaks kiidetud otsuste kavandid kinnitab lõplikult Euroopa Keskpanga nõukogu, mille liige on Eesti Panga president Ardo Hansson. Lisaks ühtse järelevalvemehhanismi järelevalvenõukogu töös osalemisele võttis Finantsinspektiooni juhatuse esimees Kilvar Kessler 2015. aasta esimeses kvartalis osa ka selle juhtkomitee (Steering Committee) tööst. Tegemist on kaheksaliikmelise organiga, kuhu kuulub kolm liiget Euroopa Keskpangast ja viis rotatsiooni korras vahetuvat liiget liikmesriikide järelevalveasutustest.

2015. aastal toimus 38 järelevalvenõukogu kohtumist, neist 22 Frankfurdis ja 16 telefonikonverentsi teel. Kokku käsitleti kohtumistel 283 päevakorrapunkti. Lisaks leidis aset ka neli ühiskohtumist Euroopa Keskpanga nõukoguga, kus olid fookuses makrotasandi usaldatavusjärelevalve teemad.

Ühtse järelevalvemehhanismi järelevalvenõukogu kohtumistel langetatud otsused on kandunud protseduurilistelt ja üldistelt küsimustelt konkreetsete subjektide järelevalvet puudutavate teemade juurde. Olulisemad arutlusel olnud probleemid olid Kreeka pankade likviidsuse ja vastavate meetmete kasutamisega seotud küsimused, muu hulgas tegeleti ühtsesse järelevalvemehhanismi kuuluvate pankade kohapealsete kontrollide tegemise, järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi juhtimise, palgapoliitika, finantsseisundi taastamise kavade hindamise protsessi ning dividendide maksmise tingimuste määratlemisega. Võeti vastu ka järelevalvenõukogu eetikakoodeks, kiideti heaks Euroopa Keskpanga aruandluse määrus ning ühtse järelevalvemehhanismi kriisijuhtimisraamistik. Samuti pandi paika koostööprintsii bid ühtse kriisilahenduskorraga ja kinnitati 2016. aasta ühtse järelevalvemehhanismi järelevalve prioriteetid.

Ühtse järelevalvemehhanismi järelevalvenõukogu teeb otsuseid ka kirjaliku menetluse vormis. 2015. aastal menetleti kirjalikult 984 otsust, kõige suurem osa neist oli seotud konkreetseid ühtsesse järelevalvemehhanismi kuuluvaid panku puudutavate teemadega.

12.–13. augustil 2015 külastas ühtse järelevalvemehhanismi järelevalvenõukogu esimees Danièle Nouy oma iga-aastase visiidi raames ka Finantsinspektiooni, kohtumisel vahetati mõtteid ühtse järelevalvemehhanismi tööle hakkamisega seotud teemade üle.

2015. aastal osalesid Finantsinspektiooni eksperdid 24 ühtse järelevalvemehhanismi töörühmas ja koostöövõrgustikus, kokku 84 kohtumisel.

10.6. Euroopa ühtne kriisilahendusnõukogu (SRB)

2015. aasta märtsis alustas tööd ühtne kriisilahendusnõukogu (Single Resolution Board, SRB). Ühtne kriisilahenduskord on ühtse järelevalvemehhanismi kõrval üks kahest Euroopa pangandusliidu alustalast ning siia kuuluvad ühtse kriisilahendusnõukogu ja euroala riikide kriisilahendusasutused (National Resolution Authority). Eestis on alates 2015. aasta kevadest kriisilahendusastutuseks Finantsinspektsoon. Ühtse kriisilahendusnõukogu ülesanne on tagada raskustesse sattunud pankade tegevuse lõpetamine minimaalse mõjuga reaalmajandusele ja rahandusele euroala riikides ning väljaspool seda. Finantsinspektiooni esindaja kriisilahendusnõukogus on Riin Heinaste.

Alates 2015. aastast osaleb Finantsinspektsoon kriisilahendusastutusena aktiivselt Euroopa kriisilahendusnõukogu SRB töös.

Euroopa Komisjoni määrusega nr 806/2014 loodud ühtse kriisilahenduskorra raames toimus 2015. aastal viis täiskogu istungit, mille teemade põhirõhk oli üldise kriisilahendusraamistiku kokkuleppimisel, et olla 2016. aastast valmis konkreetseteks kriisilahendusjuhtumiteks. Olulisteks küsimusteks olid riikide kriisilahendusastutuste loomist puudutavad teemad ja liikmesriikide kriisilahendusastutuste koostöö ühtse kriisilahendusnõukoguga. Arutati pankade klassifitseerimise küsimusi ja kriisilahenduskavade loomist. Oluline teema oli ka ühtne kriisilahendusfond (Single Resolution Fund, SRF). See fond luuakse 2016. aastal, misjärel algab kaheksa-aastane üleminekuperiood. Fondi üleminekuperioodi lõpuks on eesmärk koguda vähemalt 1% tagatud hoiuste mahust kõigi ühtse järelevalvemehhanismi tegevusluba omavate krediidiastutuste kohta. Ühtne kriisilahendusnõukogu on kalkuleerinud selleks mahuks umbes 55 miljardit eurot. 2015. aastal vastutasid riikide kriisilahendusastutused osamaksete kogumise eest ja need vahendid anti üle 2016. aasta jaanuaris.

Sama moodi kui ühtses järelevalvemehhanismis moodustati ka kriisilahenduskorra raames ühtsed kriisilahendusmeeskonnad eri pangagruppide kohta. Esmajärgus loodi need suurtele pangandusgruppidele, kuid aktuaalne oli ka kriisilahendusmeeskondade loomine Rootsi gruppidele, kelle emapangad asuvad väljaspool euroala. 2015. aastal koostati prioriteetsete pangagruppide kohta ülemineku kriisilahenduskavad, 2016. aastal on plaanis koostada täismahulised kriisilahenduskavad kõikide gruppide kohta.

Ühtse kriisilahendusnõukogu raames on loodud kuus töörühma ja võrgustikku, millest nelja töös on esindatud ka Finantsinspektiooni eksperdid.

Finantsinspektsoon osales piiriüleste finantsgruppide järelevalve ja kriisilahendusega seotud tegevuste raames 2015. aastal 14 järelevalvelise kolleegiumi töös.

10.7. Koostöö teiste rahvusvaheliste organisatsioonidega

Koostöös Eesti Pangaga osales Finantsinspektsioon 2015. aastal Euroopa Keskpanga juures tegutseva Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu (European Systemic Risk Board, ESRB) tegevuses. Finantsinspektsioon osales ESRB kõrgeima otsustusorgani, haldusnõukogu istungitel hääleõigusega liikmena ja ESRB juurde loodud tehnilise nõuandekomitee (Advisory Technical Committee) täisliikmena. Finantsinspektsioon osales 2015. aastal neljal haldusnõukogu ja kahel tehnilise nõuandekomitee kohtumisel, kus arutati finantsstabiilsuse tagamisega seotud küsimusi.

Lisaks osales Finantsinspektsioon 2015. aastal järgmiste ülemaailmsete organisatsioonide töös: Rahvusvaheline Kindlustusjärelevalve Assotsiatsioon (International Association of Insurance Supervisors, IAIS), Rahvusvaheline Arvelduste Pank (Bank for International Settlements, BIS), sealhulgas selle Kesk- ja Ida-Euroopa regionaalgrupp (Group of Banking Supervisors

from Central and Eastern Europe, BSCEE), Rahvusvaheline Väärtpaberijärelevalve Organisatsioon (International Organisation of Securities Commissions, IOSCO) ning Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon (Organisation for Economic Cooperation and Development, OECD).

Toimusid ka tavapärase iga aastased reitinguagentuuride Eesti visiitide kohtumised: aprillis Fitch Ratings, mais Standard & Poor’s ja juulis Moody’s. Reitinguagentuuride hindamisvisiitide käigus andis Finantsinspektsioon tavapärase ülevaate finantssektori arengu ja riskide kohta.

Oktoobris kohtusid Finantsinspektsiooni esindajad IMF-i delegatsiooniga põhikirja artikkel IV visiidi raames. Novembris kohtus inspektsioon Euroopa Komisjoni delegatsiooniga makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse raames.

Kindlustusjärelevalve kolleegiumid	Pangandusjärelevalve kolleegiumid	Kriisilahenduskolleegiumid
Munich RE grupp	SEB grupp	Swedbank grupp
Sampo grupp	Swedbank grupp	SEB grupp
SEB Life and Pensions grupp	Danske grupp	Nordea grupp
Vienna Insurance grupp	Nordea grupp	Danske grupp
Capital Group PZU	DNB grupp	

11. Finantsinspektsiooni 2015. aasta tulude-kulude aruanne

Arvestuspõhimõtted

Üldine

Finantsinspektsiooni tulude-kulude aastaaruande koostamisel on lähtutud Finantsinspektsiooni seadusest ja rakendatud arvestuspõhimõtetest. Vastavalt Eesti Panga seadusele ei maksa Finantsinspektsioon tulumaksu ega muid majandustegevusega seotud makse riigieelarvesse, välja arvatud füüsiliste isikutega seotud maksud. Käibemaksuseaduse § 21 järgi on Finantsinspektsioon registreeritud piiratud käibemaksukohuslaseks ja arvestab tasumisele kuuluva käibemaksu Euroopa Liidust soetatud või imporditud kaupade ja teenuste käibelt. Finantsinspektsiooni tulud ja kulud on kajastatud arvestusperioodi jooksul tekkepõhiselt, sõltumata raha laekumisest või tasumisest. Majandustehtingud on kirjendatud soetusmaksumuse printsiibi alusel nende toimumise momendil. Tulude kulude aastaaruanne on koostatud tuhandetes eurodes, kui ei ole eraldi viidatud mõnele teisele vääringule.

Tulude-kulude aruanne (tuhandetes eurodes)

	LISA	2015	2014
TULUD			
Järelevalvetasud	1	4958	7843
Muud tulud	2	80	22
Tegevustulud kokku		5038	7865
KULUD			
Tööjõukulud	3	3252	2942
Mitmesugused tegevuskulud	4	1862	2551
Muud kulud	5	55	58
Tegevuskulud kokku		5169	5551
Põhitegevuse negatiivne tulem		-131	2314
Finantstulud ja -kulud	6	-8	-3
Aruandeaasta negatiivne tulem		-139	2311

Tehingud välisvaluutas

Välisvaluutadeks on loetud kõik teised valuutad peale euro (s.o arvestusvaluuta). Välisvaluutas toimunud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga vahetuskursid.

Kasutusrendid

Kasutusrendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved ei ole üle kandunud rentnikule. Kasutusrendimaksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt tuludekulude aruande kuluna.

Tulude-kulude aastaaruande lisad

Lisa 1

Finantsinspektsiooni finantseerimise põhimõtted on sätestatud Finantsinspektsiooni seadusega. Fondivalitsejate järelevalvetasu puhul kehtivad eri tüüpi fondidele erinevad mahuosa määrad. Järelevalvetasu koosneb kahest komponendist: kapitaliosast, milleks on summa, mis võrdub ühe protsendiga järelevalvesubjekti minimaalsest (neto)omavahendite, omakapitali või aktsiakapitali summast; mahuosast, milleks on summa, mis võrdub rahandusministri poolt Finantsinspektsiooni nõukogu ettepanekul kehtestatud protsendiga sõltuvalt järelevalvesubjekti liigist kas selle varast, kindlustusmaksete brutopreemiatest,

vahendustasude summast või muust tasude arvestamise alusest.

Järelevalvetasu kapitaliosa ja mahuosa ettemakse tasutakse Finantsinspektsioonile eelarveaastale eelneva aasta 31. detsembriks. Mahuosa lõppmakse tasutakse eelarveaasta 1. septembriks.

Eelarveaasta jooksul lisanduvad järelevalvesubjektid tasuvad järelevalvetasu ainult kapitaliosa ulatuses 30 päeva jooksul pärast tegutsemise õiguse tekkimist.

Järelevalvetasud (tuhandetes eurodes)

	2015	2014
Krediidiasutused	2953	5920
Kahjukindlustusandjad	741	686
Fondivalitsejad	396	394
Elukindlustusandjad	391	375
Investeerimisühingud	159	175
Kindlustusmaaklerid	162	154
Makseasutused	126	110
Väätpaberite keskregistri pidaja	5	55
Reguleeritud väärtpaberituru korraldaja	29	29
Krediidiandjad	1	0
KOKKU	4958	7843

Järelevalvetasude mahuosa määrad (protsentides)

	2015	2014
Krediidiasutused	0,0121	0,0288
Kahjukindlustusandjad	0,097	0,097
Fondivalitsejad	0,007/0,0013	0,007/0,013
Elukindlustusandjad	0,023	0,023
Investeerimisühingud	0,23	0,23
Kindlustusmaaklerid	0,92	0,92
Makseasutused	0,22	0,22
Väätpaberite keskregistri pidaja	5	55
Reguleeritud väärtpaberituru korraldaja	0,5	0,5

Finantsinspektsiooni tegevuskulud:

(tuhandetes eurodes)

5551

5169

Lisa 2

Vastavalt Finantsinspektsooni seadusele tasub Finantsinspektsoonile menetlustasu füüsiline isik, juriidiline isik või välismaa äriühingu filiaal, kes taotleb Finantsinspektsoonilt taotluse läbivaatamist või toimingu sooritamist.

Muud tulud (tuhandetes eurodes)

	2015	2014
Menetlustasud	80	13
Muud tulud	0	9
KOKKU	80	22

Lisa 3

Tööjõukuludes sisalduvad töötasud, lisatasud, juhatuselise liikmete töötasud, lahkumishüvitised ning Finantsinspektsooni töötajate arvestuslik puhkusekohustuse kasv kasutamata puhkuste kohta koos sotsiaal- ja töötuskindlustusmaksuga summas 22 tuhat eurot.

Finantsinspektsooni töötaja keskmine töötasu oli 2015. aasta lõpus 2276 eurot kuus.

2015. aastal oli Finantsinspektsooni nõukogu ja juhatuse liikmetele väljamakstud tasu kogusuurus 278 tuhat eurot (2014. aastal 275 tuhat eurot). Töötajatele makstud tulemustasud moodustasid 8,2% tööjõukuludest.

Töötajate arv oli 31. detsembri 2015 seisuga 84 (sh juhatuse liikmed).

Tööjõukulud (tuhandetes eurodes)

	2015	2014
Töötasud	2390	2158
Maksud	815	741
Nõukogu tasud	47	43
KOKKU	3252	2942

Lisa 4 - Tegevuskulud

Finantsinspektsooni liikmemaksudena kajastatakse liikmemaksud järgmistele rahvusvahelistele organisatsioonidele: Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA), Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve (EIOPA), Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA), Rahvusvaheline Kindlustusjärelevalve Assotsiatsioon (IAIS), Kesk- ja Ida-Euroopa riikide pangajärelevalve grupp (BSCEE), Rahvusvaheline Väärtpaberijärelevalve Organisatsioon (IOSCO) ja Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon (OECD).

Kinnisvara rent sisaldab Eesti Pangalt renditud büroopinda üldpinnaga 1515 m², hinnaga 16,16 eurot m² kohta kuus. Kinnisvara rent sisaldab Eesti Pangalt ostetud kinnisvarahalduse kompleksteenust ja Sakala 4 viienda korruse renoveerimistööd.

IT infrastruktuur, tarkvara ja arendus kajastab Eesti Pangalt ostetud infotehnoloogia teenust arvestusliku kuluga 3558 eurot ühe kasutaja kohta ning Finantsinspektsooni IT infrastruktuuri ja arendusprojekte.

Töölähetusena käsitletakse Finantsinspektsooni esindamise ja järelevalvelise koostööga seotud lähetusi. Töölähetused olid eelkõige seotud Euroopa Keskpanga / ühtse järelevalvemehhanismi ja Euroopa järelevalveasutuste komiteede ja nende alamkomiteede kohtumistega ning kahepoolsete kohtumistega teiste järelevalveasutustega. Finantsinspektsooni töötajad tegid 2015. aastal kokku 296 töölähetust (2014. aastal oli töölähetusi 337).

Bürookulu sisaldab Finantsinspektsooni perioodika ja raamatute kulu, tõlketööde ja postikulu, kontoritarvete ja väikevahendite kulu, nõupidamiste ja esinduskulu, kõnekulu ning transpordikulu.

Kommunikatsioonikulu hõlmab Finantsinspektsooni tarbijahariduse programmi, veebilehe www.minuraha.ee ning Finantsinspektsooni aastaraamatu kulu.

Koolituskuluna käsitletakse Finantsinspektsooni töötajate osalemist koolitustel Eestis ja välisriigis, sh koolituslähetuste kulu. 2015. aastal moodustas keskmine väliskoolituse kulu koos lähetuskuludega 927 eurot ja kohaliku koolituse kulu 133 eurot (2014. aastal maksis väliskoolitus keskmiselt 1079 eurot ja kohalik koolitus 251 eurot).

Raamatupidamiskulu on Eesti Pangalt ostetava kuluarvestuse, osalise juhtimisarvestuse, töötasuarvestuse, laenuarvestuse ning maksete ja arvelduste teostamise kulu.

Õigusabi ja konsultatsioonide kulukirjel 2015. aastal kulusid ei olnud.

Teabeagentuuride kulu sisaldab teabeagentuuride kasutustasu.

Personalitöö sisaldab Finantsinspektsooni töötajate värbamiskulu.

Põhivara rendikulu hõlmab Finantsinspektsooni makstud renti Eesti Pangale, mis arvestatakse Finantsinspektsooni kasutuses oleva põhivara, st IT riist- ja tarkvara ning inventari kohta aasta baasil. Rendi suurus võrdub Eesti Panga vastava põhivara amortisatsiooni määraga.

Audiitorkontrolli kulu kajastab Finantsinspektsooni tulude ja kulude aruande auditeerimise kulu. Finantsinspektsooni seaduse § 51 lõike 3 kohaselt auditeerib Finantsinspektsooni tulude-kulude aastaaruannet Eesti Panga audiitor.

Mitmesugused tegevuskulud (tuhandetes eurodes)

	2015	2014
Rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaks	506	519
Kinnisvara rent	364	300
IT infrastruktuur, tarkvara ja arendus	517	327
Töölähetus	217	244
Bürookulu	87	70
Kommunikatsioonikulu	29	33
Koolitus	66	53
Raamatupidamiskulu	54	52
Õigusabi ja konsultatsioonid	0	933
Teabeagentuurid	8	9
Personalitöö	8	4
Põhivara rendikulu	2	3
Audiitorkontrolli kulu	4	4
KOKKU	1862	2551

Lisa 5

Hüvitised ja soodustused on sünnitoetus, erakorraline toetus ning töötajate tervishoiu tagamiseks ja sportimisega seotud kulutused. Samuti kajastatakse sellel kulukirjel Finantsinspektsooni töötajatele osaluspen- sioni maksete kompenseerimist 1/3 ulatuses, kuid mitte rohkem kui 10% osaleja aasta brutopalgast.

Kultuuri ja spordikirjel kajastatakse Finants- inspektsooni töötajale suunatud ürituste kulu.

Kohtukulude kirjel on kajastatud 2014. aastal ala- nud ja 2015. aastal lahenduseni jõudnud kohtuvaidlu- sega seotud kulu vähenemine lähtudes tegelikust hüvi- tatud summast.

Muud kulud (tuhandetes eurodes)		
	2015	2014
Hüvitised ja soodustused	33	30
Kultuur ja sport	25	23
KOHTUKULU	-3	5
KOKKU	55	58

Lisa 6

Finantsinspektsoon hoiab oma reserve Eesti Pan- gas. Alates 1. oktoobrist 2014 kohaldatakse Finants- inspektsooni Eesti Pangas hoitavate vahendite arves- tuses EONIA-intressimäära.

Finantstulud ja -kulud (tuhandetes eurodes)		
	2015	2014
Finantstulud ja -kulud	-8	-3
KOKKU	-8	-3

Selgitused 2015. aasta bilansi kohta

Raha ja pangakonto kirjel on kajastatud arvelduskonto jääk Eesti Pangas.

Järelevalvetasude nõuded on Finantsinspek- tsioonile laekumata 2016. aasta järelevalvetasu ette- maksed summas 48 tuhat eurot.

Võlad töövõtjale sisaldab puhkusekohustust. Puh- kusekohustus kajastab Finantsinspektsooni arvestus- likku puhkusekohustust töötajate kasutamata puhkuste kohta summas 121 tuhat eurot.

Mitmesugused võlad sisaldavad Eesti Panga poolt 2015. aastal kaetud Finantsinspektsooni kulusid,

mille Finantsinspektsoon kompenseerib Eesti Pangale 2016. aastal. Finantsinspektsooni kulud kajastatakse aastaaruandes tekkepõhiselt.

Tulevaste perioodide tulude all on kajastatud 2016. aasta järelevalvetasude ettemaksed.

2014. aasta tulemsummas 2311 tuhat eurot arvati Finantsinspektsooni nõukogu 27. märtsi 2015 otsu- sega reservi ning reservi jääk 2015. aastaks moodustas 4894 tuhat eurot.

Aruandeaasta negatiivne tulems 2015. aastal oli 139 tuhat eurot.

Bilanss (tuhandetes eurodes)

	31.12.2015	31.12.2014
VARAD		
Raha ja pangakontod	11 874	8576
Järelevalvetasude nõuded	48	1843
VARAD KOKKU	11 922	10 419
KOHUSTUSED JA RESERV		
Võlad töövõtjale	121	99
Mitmesugused võlad	839	656
Tulevaste perioodide tulud	6207	4765
Eraldis võimalikele tulevastele kohustustele	0	5
Kohustused kokku	7167	5525
Reserv	4894	2583
Aruandeaasta negatiivne tulems	-139	2311
Reserv ja aruandeaasta negatiivne tulems kokku	4755	4894
KOHUSTUSED, RESERV JA ARUANDEAASTA NEGATIIVNE TULEM KOKKU	11 922	10 419

12. Audiitori aruanne

Deloitte

AS Deloitte Audit Eesti
Roosikrantsi 2
10119 Tallinn
Eesti

Tel: +372 640 6500
Faks: +372 640 6503
www.deloitte.ee

Reg nr 10687819

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Finantsinspektsiooni nõukogule:

Oleme auditeerinud Finantsinspektsiooni tulude-kulude aastaaruannet, mis koosneb bilansist seisuga 31. detsember 2015, antud kuupäeval lõppenud aruandeaasta kohta koostatud tulude-kulude aruandest, oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõttest ja muudest selgitavatest lisadest.

Juhatus vastutus raamatupidamise aastaaruande koostamise eest

Juhatus vastutab nimetatud tulude-kulude aastaaruande koostamise ja õiglase esituse eest kooskõlas Finantsinspektsiooni seaduse ja tulude-kulude aruandes kirjeldatud arvestuspõhimõtete ning sellise sisekontrolli eest, nagu juhatus peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Vandeaudiitori vastutus

Meie vastutame arvamuse eest, mida avaldame nimetatud raamatupidamise aastaaruande kohta meie auditi põhjal. Viisime oma auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (Eesti). Need standardid nõuavad, et me järgime eetikanõudeid ning planeerime ja viime auditi läbi saamaks põhjendatud kindlust asjaolule, et tulude-kulude aastaaruanne ei sisalda olulisi vigu.

Audit hõlmab protseduuride läbiviimist eesmärgiga saada tõendusmaterjali tulude-kulude aastaaruandes esitatud arv näitajate ja avalikustatud informatsiooni kohta. Sooritatavad auditi protseduurid sõltuvad vandeaudiitori hinnangutest, sealhulgas hinnangust riskile, et tulude-kulude aastaaruanne võib sisaldada olulisi vigu, mis tulenevad pettusest või eksimusest. Nimetatud riski hindamisel, eesmärgiga planeerida asjakohaseid auditi protseduure, võtab vandeaudiitor arvesse tulude-kulude aastaaruande koostamiseks ja õiglase esitusviisi tagamiseks ettevõttes juurutatud sisekontrollisüsteemi, kuid ei anna hinnangut selle toimivuse kohta. Audit hõlmab ka kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasuse ja juhatuse poolt antud arvestushinnangute põhjendatuse ning tulude-kulude aastaaruande üldise esitusviisi hindamist.

Usume, et meie kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane arvamuse avaldamiseks.

Arvamus

Oleme seisukohal, et tulude-kulude aastaaruanne kajastab olulises osas õiglaselt Finantsinspektsiooni finantsseisundit seisuga 31. detsember 2015 ning aruandeaasta majandustulemust kooskõlas Finantsinspektsiooni seaduse ja tulude-kulude aruandes kirjeldatud arvestuspõhimõtetega.

11. märts 2016

Veiko Hintsov
Avaliku sektori vandeaudiitor nr 328
AS Deloitte Audit Eesti
Tegevusluba nr 27

Deloitte tähistab ühte või mitut Deloitte Touche Tohmatsu't, mis on UK piiratud vastutusega anüühing ja selle liikmesfirmade võrgustikku, kus iga liikmesfirma on juridiliselt eraldiseisev ja sõltumatu ettevõtte. Deloitte Touche Tohmatsu ja tema liikmesfirmade juridiilise struktuuri detailisest kirjeldusest vaata www.deloitte.ee.

Deloitte Touche Tohmatsu Limited liige

